

DIRVA

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

Nadas Neckauskas
4222 Euclid Str.
E.Chicago, Ind.

Nr. 38

Kovas-March 30, 1962

Cleveland, Ohio

NEKRUVINI PERVERSMAI ARGENTINOJ IR SIRIJOJ

Vienuoliką dienų trukusios konferencijos ir derybos Arentinoje pasibaigė tuo, kad ginkluotosios pajėgos sukilo prieš prezidentą Frondizį ir nekruviniu perversmu perėmė vyriausybės įstaigas.

Prieš tai kariuomenės atstovai buvo prezidentui Frondizui įteikę ultimatumą, bet jis pakartotinai atsisakė rezignuoti ir bandė sušaukti nepaprastąjį kongresą posėdį.

Ketvirtadienio rytą vienas prezidento pagalbininkų pareiškė, kad "viskas baigta", tuo prisipažindamas pralaimėjimą ir ketverius metus trukusio Frondizi režimo galą. Kariuomenė užėmė vyriausybės pa-

status, pats Frondizi pasiliko savo rezidencijoje už miesto ir tebesąs laisvas.

Kariniai vadai, kaip pranešama, paskubomis formuoja vyriausybę. Frondizi pergyveno 35 krizes, desperatiškai bandydamas patenkinti visas politines frakcijas, bet kariuomenė, ypač po pastarųjų rinkimų, kaltino, kad jis leidžias atgyti peronistams.

Šis perversmas grąžino kraštą karinén valdžion po ketverius metus trukusio civilinio režimo. Ginkluotosios pajėgos 1955 metais nuvertė Peroną ir trejais metais vėliau atstatė konstitucinę vyriausybę. Frondizi pergyveno 35 krizes, desperatiškai bandydamas patenkinti visas politines frakcijas, bet kariuomenė, ypač po pastarųjų rinkimų, kaltino, kad jis leidžias atgyti peronistams.

Sirijos armija, nekruviniu perversmu perėmusi krašto valdžią, paskelbė, kad ji atstatysianti "konstruktyvų ir tikrą socializmą", siekdama draugystės su "brangiu Egiptu ir su brolišku Iraku".

Armija, įvykdžiusi antrą perversmą šešių mėnesių bėgyje, kaltina parlamentą, kad tas nuėjęs pertolį, šalinamas Nasserio įvestas ekonominės priemonės tuo metu, kada Sirija buvo sujungta su Egiptu. Bet iš perversmo vadų nepatirta ženkly, kad jie ruošęsi atstatyti uniją su Egiptu.

Perversmo vykdytojai skelbia, kad jie nori sukurti "konstruktyvų arabišką socializmą krašto viduje, o užsienių politikoje laikytis visiško neutralumo, susieto su arabų vieningumu".

Palestinos (Izraelio) klausimas laikomas pačia didžiaja arabų sferos problema. Sirijos ir Izraelio

kariuomenės pastaruoju metu vis dažniau susikaudavo, ypač ties Izraelio valdoma Galilėjos jūra. Kaip po perversmo kariuomenės vadai paskelbė, "visos arabų jėgos turi būti sumobilizuotos išvaduoti ir atkurti (Izraelio) užurpuotą sąsritį".

TRUMPAI IŠ VISUR

ALŽIRE slaptosios armijos organizacija išklijavo atsisaukimus, kuriuose skelbiama, kad kraštutiniai dešinieji keičią savo taktiką. Alžerijos ginklų paliauboms sugriauti. Lapeliai, iškabinti visose didžiosiose Alžiro gatvėse, skelbia, kad slaptosios armijos organizacija pereina į "visuotinio masto partizaninį karą" prieš prancūzų kariuomenę vietoj ligšiol organizuotų masinių demonstracijų.

MASKVA kaltina Prancūziją, kad toji sugriovusi pastangas pasiekti sutarimą svarbiaisiais pasaulio klausimais, suspenduodama ambasadorines sutartis. Prancūzijos vyriausybė atšaukė savo ambasadorių iš Maskvos ir įsakė išvykti Sovietijos ambasadoriui po to, kai Maskva pripažino neoficialųjį Alžerijos nacionalistų režimą.

KOMUNISTINĖJE KINIOJE prasidėjo slaptas partijos suvažiavimas, kuriame dalyvauja per 1000 deputatų, tačiau jis net nepaminėtas Pekino spaudoje.

VALST. SEKR. RUSK, prieš grįždamas Amerikon po iširusios konferencijos Ženevoje, įspėjo, kad pasaulyje destruktivinė jėga gali būti padvigubėti iki 1966 metų, jeigu dabar nebus pajėgtos sustabdyti ginklavimosi lenktynės. Jis pareiškė, kad dabartinis "galimas toleruoti" jėgos balansas leistų palaipsniui nusiginklavimą, bet tam reikalinga pakankama tarptautinė inspekcija ir veiksmingos priemonės ginčams išspręsti taikingai.

Užsieniečiai studentai Berlyne padėjo pabėgėliams

Vakarų Vokietijoje einas žinių žurnalas "Der Spiegel" paskelbė šią savaitę, kad Berlyne studijuoją Vakarų kraštų studentai rizikavo savo gyvybėmis, padėdami šimtams Rytų Vokietijos gyventojų pabėgti į laisvę.

Žurnalo žiniomis, nuo praeitų metų rugpjūčio, kada komunistai padalino Berlyną mūro siena, ligi šiol esą pabėgė apie 5000 žmonių. Daugiau kaip 600 pabėgėlių pagelbėjo užsieniečių studentų organizacija Travel Bureau.

Laikraštininkams šios organizacijos veikla buvo žinoma jau senai, bet miesto valdžia prašė neskelbti pranešimų, kad nepakenktų tai veiklai. Dabar jau, komunistams baigus statyti sutvirtinimus, ta veikla turėjo sustoti, ir Vak. Berlyno burmistras Willy Brandt nesipriešino paskelbimui.

Organizacijoje dalyvavo beveik visų kraštų studentai, studijuoją Laisvajame Berlyno Universitete. Kiek žinoma, komunistai yra pagavę 146 asmenis, kurių daugumą sudaro vokiečiai, bet kalėjiman pakliuvo ir keli amerikiečiai, vienas olandas, du arabai ir du šveicarai. Dalis jų jau paleista, bet olandas nu teistas trejais metais kalėjimo, o abu šveicarai tebelaukia teismo.

Organizacijos idėja išsivystė iš pastangų padėti sienos atkirstiems savo draugams tęsti studijas. Vakarų Berlyne gyveną stu-

dentai dideliais skaičiais pereidavo sieną, gabendami papildomas identifikacijos korteles. Kai

NIJOLĖ VALAITIENĖ, Tarptautinėje Gėlių Parodoje New Yorke Coleseume laimėjusi pirmąją premiją už jos paruoštą vedybinio stalo gėlių papuošalą.

URUGVAJAUS LIETUVIAI VIEŠĖJO BRAZILIJOJE

Kovo 4 d. į Sao Paulo miestą atvyko lietuvių ekskursija iš Urugvajaus, kurią sudarė 33 asmenys, jau-

H. MOŠINSKIENĖ

nesnio ir vyresnio amžiaus. Svečiai buvo sutikti V. Zelinoje prie lietuviškos parapijos bažnyčios ir tuoj pat išskirstyti po gyvenvietes (visi buvo priimti privačiuose namuose), kiek atsi-kvėpti nuo trijų parų kelionės autobusu.

Tą pat dieną 11:30 val. V. Anastasio Tėvas Jonas Giedrys, ekskursijos vadovas, atlaikė šv. Mišias, kurių metu giedojo svečių choras, vedamas p.Dorelio. Po pamaldų lietuviškos mokyklos patalpose buvo surengtos svečiams vaišės, ir čia, nežiūrint nuovargio, urugvajiečių lietuviškų tautinių šokių ansamblis pašoko keletą šokių, kurie visus labai sužavėjo.

Sekantį dieną svečiams priėmimą suruošė L. K. Bendruomenės choras ir

moksleiviai ateitininkai. Vakarienių metu pasirodė ir solistai: Urugvajaus Lietuvos konsulo žmona Irena Grišonienė ir U. L. Kultūros Draugijos pirmininkas Jonas Dorelis, padainavę keletą dainų solo. Taipogi dainavo ir S. Paulo kolonijoje visiems pažįstamas dainininkas Kazimieras Ambrozevičius.

Likusias savaitės dienas svečiai buvo išvykę į Santos, kur juos maloniai priėmė P. P. Steponaičių šeima, ir į Rio de Janeiro, kur juos globojo Liet. Ministeris F. Mejeris ir P. Babickas.

Grįžę į S. Paulį, sekma-dienį, kovo 10 d. V. Zelinos Gimnazijos salėje urugvajiečiai pasirodė su menine programa viešai kolonijai. Buvo suvaidinta operetė Čigonėliai, o antroje dalyje pasirodė solistai ir tautinių šokių ansamblis. Ypatingai visus sužavėjo akordeono virtuozas Ričardas Ruminas (lietuvis iš Argentin-os, vienintelis visoje ekskursijoje), kuris nepaprastai gražiai atliko keletą dalykėlių solo. Taipogi savo kultūringu skambinimu visiems labai patiko prof. Teresita Drobnievska, jaunutė pianistė. Solo ir duetu dainavo Grišonienė ir Dorelis, ir taip pat sulaukė labai šilto publikos pagyrimo. Bet

(Nukelta { 3 psl.)

KAIREJE: Brazilijos S. Paulo Lietuvių Kat. Bendruomenės choro, švenčiančio 25 metų sukaktį, dabartinė valdyba. Pirmoj eilėj sėdi iš kairės: valdybos narė Monika Jonavičiūtė, choro globėjas prel. Pijus Ragažinskas, pirmininkas Jonas Bagdžius, valdybos narė Marcelina Kleizaitė. Antroje eilėje stovi: išdininkas Petras Simonis, chorvedžio pavaduotojas Viktoras Tatarūnas, valdybos narė Jozefina Buzaitė, sekretorius Marijus Skrebyš, tautinių šokių vadovas Armandas Tatarūnas.

SOVIETŲ BAZĖ TIK UŽ 90 MYLIŲ (2)

Apsilankius pas Kubos pabėgėlius Miami mieste

K. S. KARPIUS

Man besikalbant Revoliucinė Taryboje, netrukus, prie pirmutinių dviejų prisidėjo iš kito kambario atėjęs Carlos Todd, jų bendradarbis. Jis sakė, kad baigė rašyti savo kalbą, kurią buvo pakviestas pasakyti biznierių Rotary klubo susirinkime. Patyręs ko aš ieškau, jis atnešė ir įteikė man nuorašą savo kalbos. Joje, sako, rasiu sau reikalingos medžiagos tiesiog iš kubiečio lūpu.

Čia paduodu tik svarbesnes dalis iš Carlos Todd ilgokos kalbos:

"Miami, nepersenai kubiečiams buvęs kurortiniu miestu, dabar tapo namais tiems, kurie buvome priversti apleisti savo kraštą...

"Aš esu Kubos pilietis, Kuboje gimęs, toje mieloje, bet nelaimingoje saloje gyvenęs veik visą savo amžių. Buvęs politiniu redaktorium Havanos laikraščiui, per dvejus metus, ten gyvenęs, dar kovojau prieš tą baisų fiasko, vadinamą Castro revoliuciją... kas išlikusių yra komunistų pavergimas.

"Aš buvau liudininku visiškoms sunaikinimo Kubos žmonių laisvių. Mano akyse raudoni užgrobikai sunaikino jos turtą ir pramonę; mažiau sudraskymą kubiečių šeimų ir nuodijimą protų jaunų ir senų, iki to laipsnio, kad iš laisvų ir linksmy žmonių pavirto pagieža ir kerštu persisurbę gaivalai.

"Kaip yra svarbu ir būtina, kad jūs, geri Amerikos piliečiai, galėtumėt permatyti ir suprasti, kad komunizmo įsiveržimas į šį kontinentą yra mirtinas durklas, taikomas tiesiog į šio didelio krašto širdį.

"Skamba visomis pusėmis klausimai, kodėl, kaip galėjo atsitikti, kad turtingiausia Pietų Amerikos valstybė tapo užkrėsta pražūtinga komunizmo liga?

"Jeigu klausot iš Kubos skleidžiamos komunistinės propagandos, jūs esat tikinami manyti, kad Kuba buvo skurdus kraštas, kad jos žmonės valtojo-kentėjo po Batisto priespauda. Jeigu klausot iš Havanos skleidžiamų Kremlinje paruoštų gabijų melų, jūs gal tikėsit, kad mes gyvenome feudalistinėje sistemoje prieš Castro ir jo banditų atėjimą.

"Tie melai yra gerai suklastos vaizdas: Kubos darbininkai turėjo globą pačių pažangiausių socialinių įstatymų šiame kontinente. Kubos pramonė klestėjo. Mūsų valiuta buvo stipri kaip ir doleris. Kuba nebuvo skolinga niekam nei cento, ir neprašė jokių paskolų.

"Jūs verčiami tikėti, kad komunizmas laimi kraštuose, kur siaučia skurdas ir nedateklus. Sovietų užgrobtos tautos rytinėje Europoje buvo išvysčiusios pramonę, turtingos valstybės, kol rusai jas pavėgė.

"Čia Amerikoje, kubiečiai ir amerikiečiai pasidarė sau lengvą išvadą, kad už chaosą, koks šiandien gaubia Kubą, buvo atsakinga Batisto diktatūra.

"Tikrumoje, Batista buvo iki tam tikro laipsnio atsakingas už

Castro iškilimą. Batistos didžiausias nusikaltimas buvo paėmimas valdžios greituperversmu, be kraujo praliejimo 1952 metais."

(Komunistiniam judėjimui plintant šiame kontinente, ir Sovietams užgrobinėjant įvairias šalis, Batista nutraukė su Maskva diplomatinį ryšius ir suvaržė komunistų veiklą. Namie ir užsienyje kubiečiai komunistai, padarę Batisto diktatūrą savo propagandos įnagiu, įžiebė Castro revoliucinį judėjimą. Gausiai amerikiečių remiami, komunistai laimėję, atidarė duris sovietų ir raudonosios Kinijos agentams įkelti kojas į šį kontinentą.)

"Kai kasdien ėmė plintis iš Kubos komunistų abazo įžeidimai ir paniekinimas Amerikos, tai pasaulyje galingiausia valstybė sėdėjo sudėjusi rankas, tylėjo lyg suparaližuota. Ispanų patarlė sako: 'Kas nutyli, reiškia pasiduoja' -- ir tą taip išsiaiškino kitos lotyniškos valstybės. Su tuo ši didelė šiaurės valstybė pradėjo jų akyse nustoti savo reikšmės ir didumo. Mažas taškas Karibų jūroje galėjo ją įžeidinėti, apspiaudyti, konfiskuoti jos turtus, pagrobti lėktuvus, kalinti ir žudyti jos firmų vedėjus, areštuoti diplomatus, pažeminti jos ambasadorių -- ir viskas tai praleista, lyg nieko pikto nebuvę.

"Tiesa, jūs turėjot savo keblumų: jeigu būtumėt įsikišę, jūs būtumėt buvę apšaukti agresoriais, užpuolikais. Bet kad to nedarėt -- jūs tapot šio kontinento tautų ir viso pasaulio nusivylimas.

kys pasaulyje, kuris mažiausiai apie tai ką nors paisė.

"Castro šauksmas -- reikavimas lotynų valstybių pasisakyti, ar jos su revoliucija ar prieš ją, su laiku tapo visoje Amerikoje šūktu: 'Ar jūs su komunizmu ar prieš jį' -- ir jūs amerikiečiai iki šiolei tik pralaimėjot.

"Pernai rengtas fiasko įsiveržimas į Kubą ir jo nepasisekimas sudavė jums neapsakomai skaudų smūgį. Dabar iš Kubos varomas bekraujis karas lotyniškoje Amerikoje jau graso jūsų krašto saugumui, kaip tai neseniai pasakė jūsų pačių prezidentas.

"Prezidentas Kennedy, tikrumoje, padarė daugiau žalos, negu naudos pareikšdamas Amerikos kontinento valstybėms, kad jo vyriausybė duoda aiškiai suprastai, jeigu komunizmui plintant kitos valstybės nieko nedarys JAV nedvejodamos imtis žygių atlikti savo pareigą, kaip to reikalauja šio krašto saugumas. Ir kas buvo: nors kitos valstybės nesiėmė jokių žygių šiame kontinente prieš komunizmą, bet ir JAV nieko visai nedarė. -- Ir ta neveikimo politika pasidarė per daug visiems aiškiai matoma.

"Komunizmo įsiveržimas ir agresija Kuboje šiandien visai atvira ir ten Kremliaus ir raudonos Kinijos agentai vykdo savo užkariavimą kaip tinkami.

"Tik pamanykit, gerbiame, kad tos tautos, kurios laikė jus savo gynėjais, dabar turi tik pažvelgti į žemėlapi ir padaryti išvadą, kad JAV yra blogiausia apsigynime nuo komunizmo, ir kad negalima jums daugiau pasitikėti. Komunizmas įsistiprino prie pat jūsų durų.

Dirvos remėjas ir bičiulis adv. Jonas Bagdžiūnas Borden, kuris šią vasarą minės 80 metų amžiaus sukaktį, dabar gyvendamas Matteson, Ill. Sauktrail at Ridgeland Ave., kiek atitruko nuo visuomeninio gyvenimo, tačiau jaunystėje jis buvo vienas aktyviausių Chicagoje lietuvių kovotojų dėl Lietuvos nepriklausomybės. Jo iniciatyva Lietuvai buvo padovanotas laisvės varpas ir užmegstas bendradarbiavimas tarp Amerikoj gimusių lietuvių ir Nepriklausomos Lietuvos sportininkų. Lankydamsis 1936 metais Lietuvoje jis nuvyko ir į lenkų pavergtą Vilnių, kur buvo maloniai priimtas vietos lietuvių veikėjų. Apie Jono Bagdžiūno gyvenimą, kuris galėtų būti pavyzdžiu mūsų jaunimui, kaip reikia mylėti Lietuvą, dar bus progos plačiau pakalbėti, jam švenčiant 80 metų sukaktį šią vasarą rugpjūčio 30 d. Nuotraukoje adv. Jonas Bagdžiūnas Borden 1936 metais Vilniuje prie dr. Jono Basanavičiaus kapo deda gėlių vainiką, dalyvaujant Vytauto D. gimnazijos mokiniams, mokytojams ir Vilniaus lietuvių veikėjams.

"Jeigu jūs norit išlikti kaip valstybė, jūs privalot imtis žygių ir tuojau atstatyti savo baigiantį sunykti prestižą. Kitaip, gali įvykti Chruščiovo pranašystė: 'Jūsų anūkai gyvens komunistinėje sistemoje.'

"Pietinis kontinentas, smarkiai ėdamas raudonų tranų, daeis iki sugriuvimo tiesiog ant jūsų galvų. Žlugus Pietų Amerikai, žlugsit ir jūs šiaurėje.

"Jūs įsivėlė į sutartis lai-

kotės jų taip, kad jos pagaliau jus pasmaugs, kada sovietai, pagal norą ir reikalą, visas sutartis ir pasižadėjimus sulaužo ir varo savo užkariavimą pirmyn. Jūs esat palengva, bet neišvengiamai apsupami. Dauguma Europos jau prarasta. Azija beveik visa jau paimta. Visas Afrikos vakarinis pakraštys nušluojamas. Lotyniška Amerika irgi jau beveik prie angos sužlugti.

"Nereikia didelės vaizduotės numatyti Lenino svajonę įvykstant, kuris pasakė: 'Mes apsupsim Ameriką iš visų pusių. Nereiks mums iššauti nei vieno šūvio, Amerika kris į mūsų rankas, kaip nunokęs vaisius.'

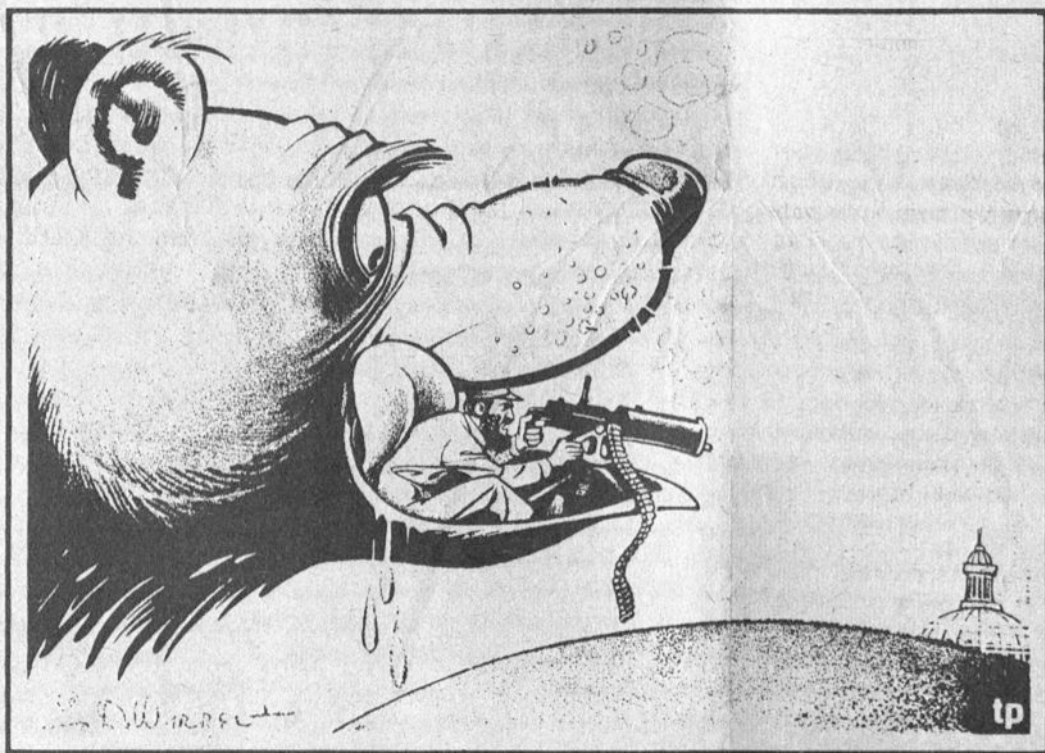
"Viso pasaulio likimas pavojuje. Jūsų rankose yra per daug žmonijos ateities, kuriai jūs leid-

žiat taip skausmingai išsprukti iš rankų."

(Tai tik svarbesni sakiniai iš Carlos Todd kalbos. Ypatinga, kad panašiomis mintimis apie Amerikos apsilėidimą ir užsitraukimą sau pavojų apleidžiant kitas tautas bolševizmo siaubui, pasakė ir Clevelande kalbėjęs Valteris Banaitis, kada šį savo rašinį buvau pradėjęs Dirvai rašyti.

**Kas Dirvos neskaito
– daug nustoja!**

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

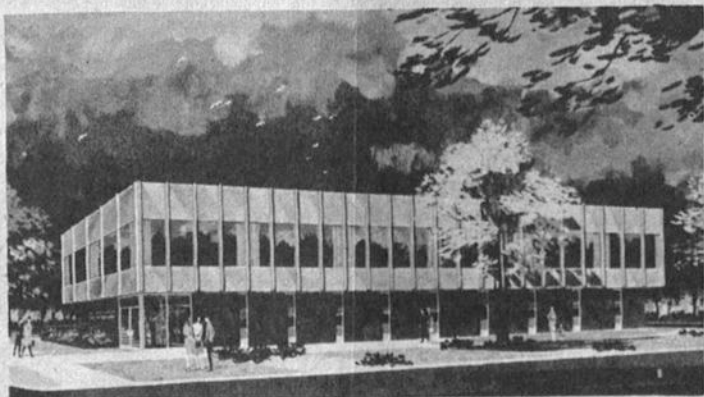

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

**5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ
TAUPMENAS**

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

**KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS**

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius
Blshop 2-1397

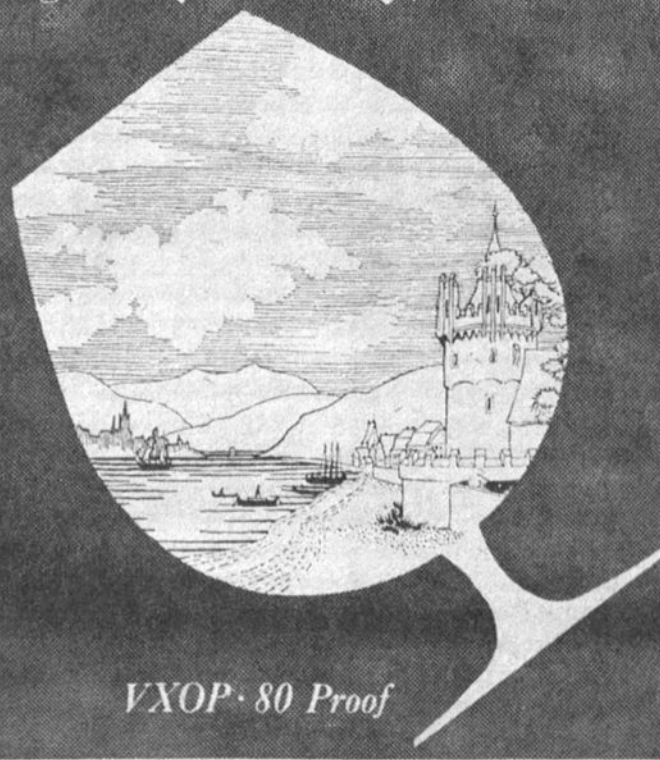
**VOTE FOR
JOHN A.
DEMER**

**CANDIDATE FOR
JUDGE
COMMON PLEAS COURT**

Democratic Primary May 8, 1962

Term Jan. 6, 1963
HAS THE QUALIFICATIONS, ABILITY AND
INTEGRITY

Asbach Uralt.
the great Brandy from the Rhine

GERMAN DISTILLERIES LTD., NEW YORK 20, N.Y.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, J. Čiuberkis, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

ALT S-gos East St. Louis skyriaus surušto užgavėnių blynų vakaro programos išpildytojai: Mėta Kikutienė, Viktorija Kikutytė ir A. Paulikaitis. J. Kleinaičio nuotrauka

LIETUVIŲ KOLONIJA PRIE DIDŽIŲJŲ VARTŲ Į VAKARUS

Ateinančiais metais St. Louis miestas rengiasi minėti 200 metų sukaktį. Iki to laiko užplanuota pabaigti statyti didžiulę, virš 300 pėdų aukščio arką pagal garsaus suomių architektų Saari-Nen projektą, kuri simbolizuos "Gate to the West" -- Vartus į Vakarus. Tada baltasis žmogus peržengė Mississippi upę ir pradėjo didžiųjų peryvenimų ir nuotykių žygį į laukinius Vakarus [steigdamas ant vakarinio Mississippi upės kranto gyvenvietę -- St. Louis miestą. Prie pat upės vakarinio kranto ir senosios katedros baigiami žemės ir geležinkelio tunelio darbai. Tuoj pradės kilti į aukštį tautinis paminklas -- minėtoji didžioji arka arba Vartai į Vakarus. Netoli bus greitai pradėtas vykdyti kitas 80,000,000 dolerių projektas -- didžiulis stadionas su moderniais [rengimais ir turistiniais moteliais.

East St. Louis lietuvių kolonija, gyvendama čia pat, kitoj rytinėje Mississippi upės pusėje, jau dabar jaučiasi esanti prie didžiulės kryžkelės, kur susikirs pagrindiniai ekspresiniai JAV keliai, veik visos geležinkelinių linijų ir kur yra santaka pačių didžiųjų Amerikos upių -- Missouri ir Mississippi su jų navigacijai tinkamomis vagomis.

East St. Louis, St. Louis miestuose, ir gretimų apylinkių miesteliuose gyvena lietuviai, dažniausia susitinka East St. Louis lietuvių kolonijos parengimuose

bei suėjimuose. Toks labai jaukus ir nuotaikingas buvo paskutinis surengtas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos East St. Louis apylinkės skyriaus užgavėnių blynų vakaras. Grand Marais State Park, Dinning Room patalpose, Trumpą programą atliko: Mėta Kikutienė, Viktorija Kikutytė ir Albertas Paulikaitis. Skyriaus pirmininkas Dr. P. Švarcas atidarymas vakarą nuoširdžiai visus pasveikino ir palinkėjo visiems malonios nuotikos, kas tikrai per visą vakarą eiga ir tęsė.

Kitas skyriaus [steigimo metinių proga, vakaras [vyks šių metų gegužės mėnesį 19 dieną 7 val. taip pat Grand Marais State Park Dinning Room patalpose su programa, šokiais ir užkandžiais. Visi, norintieji jame dalyvauti, yra kviečiami iš anksto užsirašyti pas skyriaus išdinininką Juozą Kleinaitį: telefonas UP 5-8148, 610 Washington Place, nes yra reikalinga žinoti atsilankančių skaičius užsakant užkandžius. Norintieji užsirašyti, prašomi nesivėluoti ir tai atlikti iki gegužės mėn. 11 dienų.

East St. Louis lietuvių kolonija apgailestauja, kad daktaras J. Petrikas birželio mėnesį uždarys savo praktikos kabinetą ir perims gretimas prie East St. Louis esančios Pleasant View - Fairview valstybinės sanatorijos direktoriaus (Supertendent)

Brazilijos Lietuvių Kat. Bendruomenės chorui švenčiant 25 metų sukaktį, choro globėjas prel. P. Ragažinskas piauuna jubiliejinį pyragą. Iš kairės stovi: Monika Jonavičiūtė, Vorosilaitė, prel. P. Ragažinskas, Viktoras Tatarūnas ir Jonas Bagdžius. S. Magialio nuotrauka

BRAZILIJOS LIETUVIŲ CHORAS ŠVENTĖ SIDABRINĮ JUBILIEJŲ

Sao Paulo ir Brazilijos lietuvių bendruomenėje yra buvę ir daugiau chorų. Bet nė vienas jų nesulaukė sidabrinio jubilėjaus, kokį dabar švenčia Liet. Kat. Bendruomenės choras.

O tų chorų buvo gausių ir aukšto meninio lygio. Tačiau dėl įvairių aplinkybių jų amžius nebuvo ilgas. Žinoma, jie irgi įnešė savo dalį į Brazilijos lietuvių kultūrinį gyvenimą. Ir tai bus atžymėta specialiaame leidinyje, kurį projektuoja išleisti L. K. Bendruomenės choras jubilėjaus proga.

Liet. Kat. Bendruomenės choras per išstisus 25 metus niekada nebuvo pertraukęs savo darbo. Buvo visokių momentų, sunkesnių ir lengvesnių. Tie sunkumai dažniausia ateidavo su chorvedžių pasikeitimu. Buvo momentų, kada ilgesnį laiką choras buvo be chorvedžio. Tačiau ir tuo kritišku metu, dėka valdybos ryžtingumo ir choristų drausmingumo, ilgesnį ar trumpesnį sunkmečiai buvo laimingai pergyventi.

Brazilijoje šiandien nėra lietuviško muziko, chorvedžio specialisto, kuris šiam darbui galėtų atsidėti, kaip pavyzdžiui šiaurės Amerikoje buvo pora. bet jie iškeliavo žalesnių pievų ir gilesnių vandenų ieškoti. Kažin kaip būtų buvę su choru, jei ne dabartinis chorvedys F. Girdauskas, kuris po dienos darbo, kaip ir visi kiti choristai be jokio atlyginimo, jau apie penketą me-

tų šiam chorui vadovauja. Be to, choras beveik visus išstisus 25 metus turėjo stiprią, sumanią, nebijančią darbo, kuri dažnai ir nemaža savo lėšų pridėdavo, valdybą. Tokių veteranų, nebijan-

čių darbo ir nepažįstančių nuovargio yra ir dabartinėje valdyboje, kaip pavyzdžiui choro pirmininkas Jonas Bagdžius, išdinininkas Petras Šimonis, chorvedžio talkininkas Viktoras Ta-

Brazilijos Lietuvių Kat. Bendruomenės choro dalyviai su chorvedžiu Feliksą Girdausku (dešinėje).

Jubiliejinėse vaišėse. Iš kairės sėdi: chorvedis F. Girdauskas, prel. P. Ragažinskas, Lietuvos konsulas A. Polišaitis su žmona, Tėv. J. Bružikas, S. J., M. Jonavičiūtė, J. Buzaitė ir M. Kleizaitė. Šiaipus stalo sėdi lietuvių seselės prancišketės, kurių tarpe yra dvi buvusios choristės sesuo Bernarda ir sesuo Kristina. S. Magialio nuotrauka

pareigas.

Lietuviams smagugirdėti, kad lietuvis daktaras perims šias vadovaujančias pareigas sanatorijoje, bet kartu ir apgailestauja, nes daktaras J. Petrikas vietos lietuvių kolonijoje visų buvo vertinamas kaip geras daktaras, turėjo gausią pacientūrą ne vien iš lietuvių, bet ir kitų vietos gyventojų. Dabar čia yra gera proga kuriam nors kitam lietuviui daktarui perimti visą kabinetą su gausią pacientūrą ir namu, kuriame yra ir pats kabinetas -- 1823 Baugh Ave., East St. Louis, Ill.

Daktaras Juozas Petrikas yra baigęs Vytauto Didžiojo Universiteto medicinos fakultetą, [sigijo medicinos daktaro laipsnį Tübingeno Universitete, Vokietijoje. Amerikoje dirbo Springfield, Illinois ir Koch sanatorijoje St. Louis, Mo. Išlaikęs visus praktikos egzaminus, dar dirbdamas Koch sanatorijoje, atidarė savo kabinetą, kur vėliau atsidėjo grynai privatinei praktikai savo specialybėje.

Vietos kolonijos lietuviai tikisi, kad jų troškimai išsipildys ir kartu daktarui Juozui Petrikui linki geriausios sėkmės naujose pareigose.

Vietos Lietuvių Bendruomenės ir Alto skyriai birželio mėnesį numato pakviesti nesenai iš Lietuvos atvykusį inžinierių Michailovą padaryti pranešimą iš savo patirties gyvenant rusų okupuotoje Lietuvoje ir pačioje Rusijoje.

Br. T.

tarūnas, Armandas Tatarūnas, tautinių šokių mokytojas.

Trumpai galime pasakyti, kad choras per 25 metus sėkmingai atstovavo lietuviškai dainai ir giesmei. Jis dainavo didžiųjų, S. Paulo ir Rio de Janeiro, teatrų scenose, puošniose katedrose, tolimuose provincijos miestuose, savuose ir kitų tautų minėjimuose Per choro eiles yra perėję daug gražaus lietuviško jaunimo.

(M.L.)

URUGVAJIAUS...

(Atkelta iš 1 psl.)

visą popietę vainikavo tautiniai šokiai, kuriuos paruošė ponija Stanevičienė ir kuriems virtuoziskai grojo p. Runimas.

Nepaprastas šokėjų graicingumas, judesių natūralus laisvumas, jautrus ritmo pajautimas visus stebino ir žavėjo.

Tenka pripažinti, kad Urugvajaus lietuviuose jaučiama tam tikra ispaniškos kultūros įtaka, ypačiai jų subtiliai mandagiam elgesyje ir laikysenoje, kuri daro labai malonų įspūdį.

Sekančios dienos vakare, svečiams buvo suruoštas "šurasko" V. Zelinos gimn. kiemo pastogėje, nes dėl nuolatinio lietaus nebegalima buvo niekur toliau, kaip

buvo anksčiau numatyta, išvykti.

Kovo 13 d. svečiai atsiveikino su paulistais ir pasuko namų link. Pakelyje dar turėjo sustoti Porto Alegre.

Svečių atsilankymas, atgaivino S. Paulo lietuvių gyvenimą maloniais įspūdziais.

AR ŽINAI?

JAV GYVENTOJAI pieno produktams pirkti per metus išleidžia nuo 1/5 iki 1/3 visų savo maistui pirkti išlaidų. Čia įeina pienas ir iš pieno gaminami produktai, kaip sūris, ledai, sviestas ir tt.

JAV JAUNIMAS pradeda rūkyti pamegdžiodamas vyresnius. Amerikos Cancer Society patikrino 21,000 studentų ir nustatė, kad daugumas jaunuolių dažniausiai pamegdžioja savo tėvus, o ne draugus. Kai abu tėvai rūko, tai ir jų vaikai dažniausiai rūko. Berniukai pamegdžioja tėvą, o mergaitės motiną.

N.B.

Dalis užgavėnių vakaro svečių. Iš kairės dešinėn matomi: Jonas Lujas, Jonas Kleinaitis, Aldona Švarcienė, Ona Kušenienė, Gilumoje prie sienos dr. V. Grybinas su žmona, dr. Čerškus su žmona, I. Izdunienė, J. Saladžius, P. Kemežys, Tervydienė ir kiti. J. Kleinaičio nuotrauka

Mr. Common Cents says:

Change Your Savings into Profits!

YOUR SAVINGS START EARNING 4% INTEREST NOW AT ST. CLAIR SAVINGS ASSOCIATION... AND INTEREST IS PAID TWICE A YEAR... ON JUNE 30TH AND DECEMBER 31ST... SAVE REGULARLY AT ST. CLAIR SAVINGS FOR A SECURE FUTURE... YOUR SAVINGS GROW PROFITABLY AT 4% INTEREST

All Savings Deposited through APRIL 16th.. EARN 4% from APRIL 1st!

ST. CLAIR SAVINGS

813 EAST 185th STREET
26000 EUCLID AVENUE
8235 ST. CLAIR AVENUE

3 Convenient Locations

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIŠ.

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

Vertė J. P. Palukaitis

PIRMAS SKYRIUS

Vienodai ir nesiliaudamas pūtė šiaurės vėjas, ir nakties oras buvo aštriai šaltas. Niekas nejudėjo plačioje sniego lygumoje. Po aukštu dangumi su mirgančiomis žvaigždėmis tęsėsi žemiškai sustyrusi lyguma, tuščia ir apleista, begalinė į visas puses, tolumoje neryškiai virsianti horizontu be gyvybės. Ir viską tą slėgė mirtinė tyla.

Tačiau toji tuštuma buvo apgaulė, tai žinojo Reinoldas. Ir tyla ir vienišumas buvo apgaulingai. Tik sniegas buvo realus, sniegas ir ledinis šaltis, kuris smelkėsi iki kaulų smegenų ir visą kūną taip stipriai purtė, kad jis drebėjo, lyg drugio priepuolyje. Ir palaipsniui jį užvaldė mieguistumas jausmas nebuvo iliuzija, ir Reinoldas per daug gerai žinojo, ką tai galėjo reikšti. Atkakliai, tiesiog beviltiška energija, jis slopino kiekvieną mintį apie šaltį, sniegą ir miegą, sutelkdamas visas mintis vien tik į problemą, kaip išlikti gyvam.

Lėtai ir nepaprastai atsargiai, vengdamas kiekvieno bereikalingo judesio, kiekvieno garso, jis įkišo ranką po savo puspalcio atlapu ir iš kišenėlės ištraukė nosinę, kurią sugniaužė kamuolin ir įsibruko burnon, kad nuslopintų dantų taršėjimą ir nuo kvapo ore susidarantį garų debesį. Paskui atsargiai apsisvertė gliame paplentės griovio sniege, kurin buvo įkrintęs, ir ištisė ranką — ji per tą laiką jau buvo nuo šalčio keistai išborta baltomis ir mėlynomis dėmėmis — ieškodamas skrybėlės, kurią buvo pametęs, kai anksčiau krito nuo medžio, surado ją ir pamazū traukėsi prie savęs. Nuosekliai, kiek jam leido sustingę ir beveik bejausmiai pirštai, jis apdengė skrybėlės išgaubimą ir brylius stora sniego danga, paskui skrybėlę giliai užtraukė ant savo išdaviškiškai tamsių plaukų ir tiesiog groteskiškai lėtu tempu pradėjo kelti galvą ir pečius, kol iš karto virš grovio pasirodė skrybėlės viršus, o vėliau jo akys.

Nors jis labai stipriai drebėjo nuo šalčio, tačiau kiekvienas jo kūno raumuo buvo įtemptas, kaip lanko styga, kai jis su keistu jausmu po krūtine laukė garsaus sušukimo, kas turėjo reikšti, kad jis yra pastebėtas, arba šūvio ir duslaus trinkelėjimo, kuriuo kulipka būtų radusi taikinį jo galvoje ir atpalaidavusi jo sąmonę. Tačiau jis neišgirdo jokio sušukimo, jokio šūvio, ir jo sąmonė su kiekviena prasklenkiančia sekunde budrėjo ir aštrėjo. Jis staigiai peržvelgė aplinką, ir tuo tarpu jam atrodė visiškai tikra: nebuvo nieko ten, bent arti, nieko, kas būtų galėjęs jį pastebėti.

Lygiai atsargiai ir lėtai, bet jau dabar nebesulaikdamas kvapo, o lėtai ir giliai alsuodamas, Reinoldas tiesėsi aukšty, kad galėjo griovyje atsiklaupiti. Jis vis tebedrebėjo nuo šalčio, tačiau jau nebebuvo taip stipriai, lyg išsiblaivymas iš sapno. Jis iš naujo tiriančiu žvilgsniu apžvelgė visą horizontą, šį kartą lėtai ir taip atidžiai, kad iš jo aštrių, rudų akių neišsprūdo jokia smulkmena, ir šį kartą atsakymas buvo tas pat: nebuvo galima matyti nieko, išskyrus šaltą žvaigždžių mirgėjimą tamsiame dangaus aksome, plokščią, baltą lygumą, pavienes medžių grupes ir plento vingi ties juo, kur sniege buvo įspaustos sunkaus autovežimio padangų vėžės.

Reinoldas vėl susigūžė gilioje duobėje, kurią sniego pusnyje buvo išmušęs krisdamas jo kūnas. Jis turėjo laimėti laiko. Jam reikėjo laiko, kad galėtų atgauti kvapą, kad numalšintų oro badą jo vis dar skubiai tebedūsuojančiuose plaučiuose.

Buvo praėję vos dešimt minučių nuo to momento, kada netikėtai pasirodė kelių kontrolė ir sustabdė sunkvežimį, kuriuo jis važiuavo be šoferio žinios, paskui trumpos, kietos muštynės su abiem nustebusiais policininkais, bandžiusiais patikrinti sunkvežimio vidų, įtemptas bėgimas ir išganingas plento posūkis, vėliau jau lėtesnis bėgimas iki medžių grupės, šalia kurios jis dabar gulėjo — visa tai jį privėdė prie visiško išsisėmimo ribos. Be to, jam reikėjo laiko apsigalvoti, kodėl policija taip staigiai nutraukė jo persekiojimą — tiems žmonėms greičiausiai buvo aišku, kad jam nelieta nieko kito, kaip išlikti plente. Nes gilus, neliestas sniegas abiejose plento pusėse būtų ne tik jo bėgimą sulėtinęs iki sraigės tempo, bet ir tuoj pat išdavęs jo šviežius pėdsakus, kurie tokią žvaigždėtą naktį buvo ryškiai pastebimi. O labiausiai reikėjo jam laiko apsigalvoti, ką daryti toliau.

Buvo tipiška Michaeliui Reinoldui, kad jis neekivojo laiko, sau priekaištaudamas arba svarstydamas, kaip būtų atsitikę, jei jis būtų elgėsi kitaip. Jis buvo išėjęs labai kietą mokyklą, kurioje nereikalinga prabanga, kaip dabar, sakykime, apgailestavimas, visiškai neturėjo vietos ir bendrai bet kuri nenaudingų spėliojimų ir negatyvaus jautrumo rūšis, galinti sumažinti ryžtingumą ir kovingumą, buvo griežtai uždrausta. Jis sunaudojo galbūt penkias sekundes, peržvelgdamas pastarąsias dvyliką valandų, ir po to padėjo galutinį brūkšnį. Ir antrą kartą jis būtų elgėsi lygiai taip pat. Jis turėjo tvirtą pagrindą visiškai pasitikėti savo patikėtiniu Vienoje pranešimu, pagal kurį apie oro kelią į Budapeštą šiuo metu negalėjo būti nė kalbos — ten vykstant tarptautinei mokslininkų konferencijai, vengrų saugumo policija tikrino aerodromus daug griežčiau, negu bet kada. Tas pat galiojo ir geležinkelių stotims bei visiems iš užsienių ateinantiems traukiniams. Taigi, liko tik plentas: iš karto juodai per sieną — kas nereikšdė didelio laimėjimo, turint patyrusį pagelbininką, o Reinoldas turėjo patį geriausią, kokį iš viso buvo galima rasti, — toliau zuikiu kokiame nors sunkvežimio, važiuojančiu į rytų pusę. Prie pat Budapesto, ir tai jam Vienos patikėtinis buvo pranešęs, reikėjo beveik

SVARSTYMAI IR NUOMONĖS

KIEK PRASMINGAS IŠEIVIJOS KELIAS?

SAULIUS ŠIMOLIŪNAS

Neseniai šioje vietoje buvo kalbėta apie politiką ir kultūrą. Tikiuosi, kad tie pasisakymai turi naudos rašantiems ir skaitantiems giliau pažvelgti į esminuosius tų dalykų bruožus. Neišvengiamai čia susiduriame su savęs vertinimo ir savo elgesio reikalais, kurie, giliau panarpioti, daug ką ryškiau nušviečia. Iš tikro Dirvos puslapiuose buvo kalbama apie mūsų išeivijos politiką ir kultūrą, kurios pergyvena savo krizes.

Kaip išdrįstę matančiam reikalo rašyti į laikraščius, man norisi pasidalinti per ilgę laiką susitelkusiais įspūdžiais, bestebint ir bedalyvaunant išeivijos lietuviškame gyvenime.

Pradedu nuo pagrindinių tiesų. Žmonijos tikslas yra vystytis iš nesąmoningumo ir primityvumo į sąmoningumą, humaniškumą ir laisvę. Visa tai gali būti aiškiau ir paprasčiau išreikšta -- žmogaus aukščiausias tikslas yra jo laisvė, kurioje jis pajunta savo prasmę ir turi sąlygas išnaudoti savo galias, filosofijų terminais išsakius, išgyventi savo autentišką būtį.

Būti žmogum yra būti laisvu. Tas žmonijos tikslas nėra savaime atsiveriantis tikrovė, jis tepasiekiamas tik paties žmogaus pastangomis. Žmogaus, kaip mes jį šiandien pažįstame, didžiausias suniekinimas ir sunaikinimas yra atėmimas iš jo laisvės. Kultūra ir yra ta drąsi strėlė per naktį į laisvės rytą. Kultūra išlaisvina sąmonėjimo procesą žmogų iš jo vaiduokliškos nakties ir leidžia jam pačiam rinktis gyvenimą. Žmogišką gyventi ir yra rinktis. Tokiu būdu, visi žmogaus sąmonėjimo procesai veda į laisvę ir sudaro kultūrą.

Tačiau tarp kultūros ir politikos atsiranda lyg tai priešingybė, jog lyg tai tampa skirtingais poliais. Ši priešingybė yra daugiau, negu kalbinė. Aštuonioliktame šimtmetyje akademikas Christian von Wolf suskirstė viską į įvairias klases racionalumo varden -- jo įtaka dar ir šiandien tokia svarbi, kad problemos dažnai sprendžiamos jų suskirstymu į vardus.

Manęs tai netikina, nes tarp žodžių greičiau įžvelgsi daugiau panašumo, negu skirtingumą. Tereikia duotoje kalboje išgirsti laisvę paspręsti kryžiažodžius, galutinis įspūdis bus vardų ir pavadinimų panašumas.

Kultūros ir politikos priešingybė iš paviršiaus atrodo daugiau negu tariaama. Pasinaudojant tų žodžių kilmės sąvokomis, reikia Antikos žmonėms pripažinti įžvalgumo dovana -- kultūra jiems buvo laukų dirbimas, o politika -- buvimas piliečiu. Šiomis lengvomis sąvokomis ir prieinu prie kultūros ir politikos išskyrimo. Kai kultūra yra žemės arėjo reikalas, išprustimas savo patirtimi, vaizduote ir ieškojimu protinių patarimų sąmoningiau atlikti savo uždavinius, tai politika yra jo laisvės apsaugojimas visų bendru sutarimu.

Bet iš tikro, viena ir kita yra tas pat. Artojas pats žino, kada geriausiai atliks savo darbą nekludomas ir todėl sieks reikiamos laisvės. Tačiau laisvės saugojimas kartu dažnai neša laisvės sunaikinimą. Stovėdami toliau nuo kūrybos, įstatymų vykdytojai lengvai nuslysta vaiduoklių ir valdžios naktin -- užtat politikos varden ligi šiandien tebesama didžiosios priepaudo. Žmonijos uždavinys tėra tas pats -- kova už laisvę. Kitais žodžiais tariant, kova už kultūrą ir pozityvią politiką prieš smurtą ir negatyvią politiką -- politikavimą.

Tuose rėmuose, kurie tampa atidaru langu, subėga ir išeivijos kultūra ir politika. Išeivijos

tikslas yra jos sąmonėjimas. Gal tai skamba juokingai, bet tikinčiam laisvę žmogaus tikslas, nors ir neįmanomiausios sąlygose, tėra tik jo laisvė. Tai nereiškia, kad žmogus yra nesunaikinamas -- tačiau jo laisvės siekimas baigiasi tik tuomet, kai jis miršta.

Išeivija, kaip mūsų, yra daug nustojusi ir kentėjusi, bet jis nėra atpalaiduota nuo bendro žmonijos tikslo. Jos žmonės yra lygiai prasmingi, kaip ir visi kiti ant žemės rutulio.

Šioje Dirvos straipsnių serijoje pasisakoma apie mus pačius, lietuvių išeivius Amerikoje, ir, lengvai pratęsiant, visame laisvame pasaulyje. Aš tad ir klausiu ir iš patirties bandau atsakyti, kiek mes siekiame laisvės per savo kultūrą ir politiką, t. y., kiek prasmingas mūsų išeivijos kelias?

Žmogaus laisvė yra iš lauko varžoma kito nesąmoningo žmogaus, ir jis pats varžo savo laisvę savo paties nesąmoningumu. Čia yra tik dvi to paties dalyko skirtingos kryptys: nesąmoningumas sau veda į smurtą kito atžvilgiu. Mūsų išgyventa tremtis ir emigracija buvo laisvės nustoymas dėl kitų smurtų. Tačiau mes patys bent dvasiškai tam smurtui per daug nepasipriešinome ir nepasipriešinam mums patiems mūsų laisvę liko savotiškai neišdži. Priežastys yra įvairios, bet jos daugiau ar mažiau savaime aiškios. Mes patys esame mažos tautos nariai. Mūsų priešai galingsesni. Tad pasitraukimas į Vakarus buvo vieny strateginiams sumetimais -- kovoti dėl Lietuvos laisvės iš tolo, o kitų -- tik noras pabėgti iš katilo ir gyventi kur nors saugiau.

Matydamas tokį didelį lietuvių išeivių nutautėjimą Amerikoje, žinau, kad daugumas mūsų tenorėjo pabėgti iš katilo, vengiant tokiu svarbiu metu už ką nors pasisakyti. Ši mūsų visuomenės didelė dalis yra tipiškai abejinga masė. Jos tokia pati rolė, tiksliau, neturėjimas rolės, buvo Lietuvoje, tokia pati ji liko ir Amerikoje.

Nors tie žmonės gyveno Lietuvoje jos nepriklausomybės kovų ir laimėjimo metais, jie yra skirtingi nuo ano meto laisvės kovotojų. Jų sąmonė baigiasi tik jais pačiais. Dvasinės kultūros lygis -- miesčioniškas ir neįdomingas. Tai gero virškinimo, tingumo, turto troškulio, tėtų ir dėdžių ratelio žmonija. Žmonės be paskirties, be idealų. Taigi, mūsų išeivijos didelė dalis, nors ir augusi kultūrinėje Europoje, šiandien daro didžiulę gėdą, kai ją palyginti su Alžerijos patriotais iš atsilikusių Afrikos, kurie net pačioje Prancūzijoje kovoja dėl Alžerijos nepriklausomybės.

Ir pačiuose patriotuose atsirado daug neišskumų. Praeitais metais pastatė nacionalizmo idealą klausuko ženkle. Tautomis susiskirstę Europoje nėra jau tokia palaima šiamenepaprastai sparčiai trumpėjančių distancijų ir globalinių varžybų amžiuje. Ar kartais nereikėtų siekti vieningos Europos? Ar kartais mūsų kova vien tik dėl Lietuvos nepriklausomybės nėra atsilikimas?

Kaip jau minėta, pagrindinis žmonijos idealas yra laisvė. Tautinis susigrupavimas yra tik viena antropologinė celė, išroškusi savo laisvės. Bet praityje vadinami vienijimai Europoje buvo ne kas kita, kaip pavergimai. Tautų brolystė bus paremta brolių gyvybe. Kadangi vienijimo idealas šiandien dažniausiai tereikšia politikavimą didžiųjų

naudai, mažųjų tautų pareiga, siekiant žmonijos išsivystymo, yra be atvangos kovoti už savo tautinę laisvę. Ši kova ir yra laisvės strėlė, skrodžianti naktį. O jos dvasinis fonas turi būti išdidumas ir principingumas.

Deja, Neperdėsiu sakdamas, kad ir toji mūsų išeivija, kuri save skaito sąmoningųjų tarpe, tas strėles laido labai netaikliai. Iš tikro tai reiškia, kad yra daug tariamųjų kovotojų ir mažai tikrų. Tariamieji gali būti pasimetę dėl nacionalizmo. Bet greičiau jie yra pasimetę dėl paties laisvės idealo. Atvykę į šipilietinę Amerikoje, jie pasimeta, kas jie iš tikrųjų esą. Nusikala neįmanomą poziciją -- Amerikos lietuviai, kurie prašo Amerikos valdžios, kad būtų gražu iš Amerikos pusės, jei Lietuvoje būtų laisvė.

Tiesa, Amerikoje yra mažumos, ir jos panašiai veikia. Toji veikla yra paviršutiniška. Vienas kitas atranda savo senelių praeitį ir tikrai nuoširdžiai susidomi savo kraštu, stengdamasis padėti tam kraštui. Bet pagrindinė amerikiečių pareiga yra rūpintis žmogaus laisve pačioje Amerikoje. Čia jie ir yra efektingiausi.

Šiandieniniame amžiuje kova už žmogaus laisvę yra labai svarbi. Reikia siekti efektingumo ir principingumo toje kovoje. Šiame krašte gyvenant lietuviai antropologiškai ir liko lietuviais. Išpilielinimas yra įprastinė priemonė gyventi kitame krašte. Ar jie sąmoningi žmonės, priklauso, kiek jie siekia laisvės savo paliktam kraštui ir čia, Amerikoje.

Jau buvo minėta, kad bereikšmė pozicija yra vien tik prašyti Amerikos valdžios, kad -- būtų gražu, jei Lietuvoje būtų laisvė. Toks prašymo neprincipingumas ir nusižeminimas nėra jokia kova, tai nesupratimas. Senoji išeivių karta aiškiau suprato laisvės kovos tikslą, kai Laisvės Varpe įrašė: "O skambink per amžius vaikams Lietuvos: tas laisvės nevertas, kas negina jos!" Tai buvo pačių kovotojų gretų suvienijimas. O dabartinės audiencijos pas valstybės pareigūnus lietuvių atstovai parodo, kad jie nežino, ko jie iš viso nori. Jų neišreikštas vizito tikslas lyg ir sako: žinū, rėkite mes panašūs į jus, mes pritampame Amerikoje ir, sekdamie amerikiečių tradicijomis, maždaug norime laisvės ir savo kraštui.

Tuo tarpu tragedija yra ta, kad jie nėra amerikiečiai. Jie tik tapę bekalbe mase, bet dar norį pareikšti kokią didesnę prasmę. Jos sąskaiton priduria Lietuvos vardą.

Nemažesnis nesąmonė yra dėtis su Amerikos reakcionieriais, kaip John Birch Society, kovai su komunizmu. Reakcionieriai, kaip ir vokiečių naciai, kovoja prieš bolševizmą ne laisvės varden.

Tačiau išeivijos tarpe yra ir protingos kovos dėl laisvės. Yra išlaikoma žmogiška vertė, yra principingumas ir išdidumas. Štai, galvon ateina vieno laikraštinio pavyzdys, kuris labai blaiviai budi prie Lietuvos laisvinimo reikalų. Jo beveik ne-

girdėti, bet jo veikla yra daug didesnė už visą triukšmą, iš dalies ji net atperka kitų nesąmoningą triukšmą.

Tik su lūdesiu tenka pripažinti, kad tokių žmonių nedaug išeivijos tarpe. Galbūt, lietuvių tauta, ilgai vergavusi kitiems, įprato susigyventi su betkokiomis sąlygomis. Nors pakelta galva buvo Višteliausko savybė, dažnas lietuvis to šiandien neturi. Galbūt ne vien tik išeivijoje, bet ir pačioje Lietuvoje. Turėjomės savo tarpe Kazimierą Pakšytą, bet jis dirbtinai kėlė savo galvą. Bet yra kovotojų būrelis -- jie išeivijoje ir Lietuvoje kovoja dėl laisvės, dėl žmogaus kultūros. Mes negalime sutikti su neseniai mirusiu Tysliava, kad lietuvių tauta yra išmirusi ir jos kalba nebevertuojama.

Nors ir tamsiausiam laikotarpyje sveikoji tautos dalis siekia tikrojo žmoniškumo ir laisvės. Mūsų uždavinys -- atskirti tikruosius pranašus nuo netikrų. Atskyrimo žemė -- laisvės išpažinimas. Tai yra didaktiniai mostai -- į tikrą lietuvišką gyveimą įtraukti tikrus žmones. Patys kovotojai ras atpildą kovojime už tikslą. Žmonija yra tiek vertinga, kiek ji pasiekia savo laisvę. Niekuomet nemačiau nyknesnio dvasinio vaizdo, kaip lietuvių nusąmonėjimą Amerikoje -- lietuvių, kuris skaitėsi inteligentu. Ir niekuomet nemačiau prasmingesnio gyvenimo, kaip kovą dėl laisvės bet kokiomis sąlygomis.

Didžiausia mūsų dėmesio dalis buvo mesta į politiką. Kodėl? Sąmoningas lietuvis, matydamas savo tautos pavergimą, principiniai kovos dėl jos atvadavimo. Jis kovos už žmogaus laisvę. Ir tuomi kovos už žmogaus kultūrą. Lietuvis rašytojas rašys lietuviškai ne todėl, kad parodytų, jog ir lietuviškai kas nors vertingo gali būti sukurta, bet dėlto, kad jausis laisvas kurti pagal savo prigimtį. Šiandien sąmoningas lietuvis pirmoje eilėje bus kovotojas už tą laisvę. Tokių žmonių savo tarpe turime, bet turime jų permaža.

Darau išvadas:

1. Nors ir yra lengvinančių priežasčių, bet mūsų išeivija Amerikoje yra nepateisinamai išskulturėjanti ir nusipolitikuojanti.

2. Išeivio susiinteresavimas lietuviškąja veikla veda į rimtą rezistenciją ir veiklą dėl laisvės.

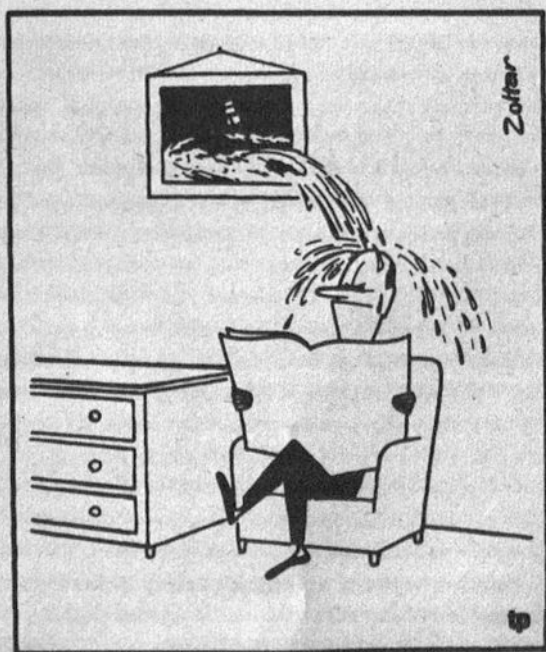
3. Tokių žmonių mažai.

4. Tačiau tik tokių žmonių darbas telega lietuviški idealai išeivijoje. Jie yra kova už laisvę konkrečiu pavyzdžiu. Tik jie ir vien tik jie iš mūsų tarpo judina tuos dalykus, kas yra vadinama žmogiškąja politika ir kultūra.

5. Paskiras lietuvis neapsaugos nuo nesąmoningumo ir beprasmybės, kol jis nestos į laisvės kovą. Visa kita yra miegas ir balastas. Nėra tokio dalyko, kuris būtų prasmingas žmogaus gyvenime, be laisvės idealo.

6. Tad ne vien tik kalba apie kultūrą ir politiką turėtų būti pajungta laisvės idealui, bet visas mūsų išeivijos elgesys. Šiandien mes turime budėti prie lietuviško žiburio, nes per jį budime dėl visos žmonijos. Tuo pačiu turime atskirti tikrus pranašus nuo netikrų.

7. Kova dėl Lietuvos yra kova už kultūrą. Kol tai nebus supras-ta, bet kokia lietuviška veikla bus tik kitaip kalbančių žmonių gegužinės.

Be žodžių...

(bus daugiau)

LAISKAS MAKEDONIEČIAMS

BRONYS RAILA

Pažinkim dieną ir naktį

"Mes norėjome ateiti pas jus, būtent, aš, Povilas, ir kartą ir kitą, bet su-trukdė mus šetonas... Jau ir pas jus būdami (anksčiau), mes jums iš anks-to sakėme, kad kentėsime siel-vartą. Taip ir atsitiko, ir jūs tai žinote. Todėl daugiau ne-bepakęsdamas, aš siunčiu pa-tirtį apie jūsų tikėjimą, ar kartais gundytojas nesugundė jūsų ir ar mūsų darbas neina niekais."

Iš šv. Pavolo Apaštalo pir-mojo laiško tesalonikiečiams

Jei taip sakyty Amerikos ar sovietinės Lietuvos komunistinė spauda, būtų galima be nuosto-lio nutylėti.

Bet sunku sulaukyti keistą nu-stebimą, kai Vytautas Širvydas, naujasis "Vienybės" savaitraš-čio vedamųjų meistras, žinomas kitų mūsų katalikiškų ir libera-liškų laikraščių bendradarbis, nemirktelėdamas įsako:

"Amerikos lietuviai ne tik tu-ri teisę, bet ir pareigą žinoti, kas gi Lietuvoje iš tikrųjų da-rosi".

Dar blogiau! Anot Širvydo, -- gen. S. Dirmantas ir aš "sle-kiamie sudrausti Amerikos lie-tuviams akivaizdų šaltinių skai-tymą ir žinojimą".

Kas tie "akivaizdūs šaltiniai"?

O gi "tėvynės balsas": sovieti-nės Lietuvos bolševikinė spauda, jų išleidžiamos naujosios kny-gos, jų garsiniai filmai, jų "ar-chyvai". Na, ir tenykštis gyveni-mas, kaip jis "iš tikrųjų daro-si"...

"Ryšiai su kraštu", "akivaiz-dūs šaltiniai", "kultūriniai san-tykiai", "tiesioginiai šaltiniai", "objektyvus Lietuvos gyvenimo pažinimas"...

Ai, ai, -- kiek dabar atsirado pilypų iš kanapių!

Okupuotos Lietuvos gyvenimo kruopštus, intymus ir visapusiš-kas pažinimas prasidėjo tuojau su pirmąja rusų okupacija. O nuo 1944 m. antrojo bolševi-kų grįžimo jis buvo pastovus. Lietuviai turėjo gausiai progų "tyrinėti" akivaizdžius ir ma-žiau akivaizdžius sovietinio gy-venimo šaltinius.

Narsiausi ir geriausi mūsų vyrai, iš čionai ir iš tenai, sa-vo krauju ir galvomis už tai jau apmokėjo.

Jie galėjo ir norėjo pažinti tikrą ir pilną Lietuvos gyvenimą.

Ne tik savo tautos likimą pa-žinti ir suprasti, bet ir -- tautos priešus pažinti ir suprasti.

Jie ėjo prie tiesioginių tautos versmių, nesitenkindami tuo, ką

maskoliškasis okupantas teikė "susipažinti".

Jie davė mums kritišką pa-vergtos Lietuvos gyvenimo vaiz-dą. Jie siekė atpažinti ir įsi-gyventi kovojančios tautos dva-sią. Tuo pažinimu jie kartustip-rino tautinę rezistenciją -- ten, tėvynėje, ir čia, užsienyje.

Netrukus visa patriotinė išei-vijos spauda, kiekvienas pagal savo spalvą, tokiu pažinimu ir tais šaltiniais pirmiausia nau-dojo. Susidarė tam tikri verti-nimo ir pažinimo mastai.

Nusistovėjo ir tam tikri mora-lės dėsniai. Kas lietuviška, kas kvilingiška, -- kas mūsų, kas rusų.

Dabar, žiūrėk, jau kitaip.

Mūsų škas pažinimas ir ver-tinimas, matot, turėjo būti ne-pilnas, neobjektyvus, kreivas, at-silikęs. Jis jau nusibodo: kas gi nežino, kad Lietuva okupuota, kad okupantai bjaurūs ir žiaurūs kam dar apie tai kalbėti?

Vardan tiesos ir bešališkumo, reikia paskaityti ir paklausti, ką gi okupantas sako, ką jis rodo ir kas "iš tikrųjų Lietuvo-jė darosi".

Kas ligtol mūsų buvo žinoma, tai, matyt, nebuvo "iš tikrųjų"...

Tautą reikia pradėti pažinti, pradedant nuo kremliškų valdo-vų ir jų lietuviškų kvilingų. Ki-taip juk dabar ne negalima "prie-tautos prieiti". Tuo keliu ma-žiau begirdėsime apie "nusbodu-sią okupaciją", bet už tat suži-nosime, "kas iš tikrųjų darosi".

Pažinkime ir pamatykime to-kią Lietuvą ir taip, kaip leidžia Maskva, kaip nupiešia jos kom-partijos padalinys LTS Respubli-koje, ką rekomenduoja policijos cenzūra, ką skelbia "tarybinis mokslas ir menas".

To "mokslo ir meno šaltinių", lietuvių kalba išspausdintų, juk jau pilna Amerikoje. Beveik lūž-ta tautiečių bibliotekų lentos, šiaip ligšiol tik lengvutėliai ki-tokais šaltiniais teperkrautos.

Štai nuo kada, iš tikrųjų pra-dės mirti lietuvių tautinė rezis-tencija užsienyje!

Per praėjusį karą naciai buvo okupavę beveik visą Europą. Germaniškasis Reichas ketino ten pasilikti mažiausia "tūkstan-čiui metų".

Ką darė prancūzai, belgai, olandai, norvegai ar lenkai, pa-galiau ir lietuviai, likę namuose ar spėję išbėgti už rudosios už-dangos?

Ar jie atvirai ir pogrindyje kovėsi prieš užgrobiką, -- ar "tyrinėjo" savo tėvynių padėtį iš naciškų šaltinių ir džiaugėsi, kad "Organisation Todt" pulkiai

stato jų kraštuose naujus tiltus, o Paryžiaus gatvės labai švariai iššluotos ir Liuksemburgo sodas gėlių prisodintas?

Juokas būtų buvęs net statyti tokius klausimus.

O mes dabar?

"Lietuvai pažinti, kas ten iš tikrųjų darosi," mes ten važiuo-jame. Ne, moderniškiau -- skrendame. Laisvai, tvarkingai, biurokatiškai, su pasu, su vizo-mis ir valiuta, su dovanų laga-minais.

Dėdės ir tetos iš Amerikos (kaip anose komedijose)...

Ir ne tiesiai į Vilnių, ar į Kau-ną, ar į gimtąjį kolchozą, bet pirmiau į Maskvą. Tik per Mask-vą pasiekama dabar Lietuva. Manot, dėl to, kad lėktuvai iš Vakarų Vilniuje negalėtų nusi-leisti? Ne, čia yra apgalvotas Kremliaus būdas: įtikinti kiek-vieną ir parodyti visiems, kad kelias į Lietuvą eina tik per Maskvą!

Be Maskvos leidimo -- nėra Lietuvos ir jos pažinimo.

Kažkada siautėjo "banditai".

Žuvo vyrai, laužydami geleži-nę uždangą.

Nebeišvengiamo mirties pavo-jaus akivaizdoje perkąsdavo nuodų piliulę, idant gyvi nepa-tekty kazokams.

Kiti išliko. Tebėra. Nauji už-auga.

Ir mes vis turėjome platų, tik-rą, visapusišką, ne tik kvilingi-nį Lietuvos gyvenimo pažinimą.

Bet dabar -- turizmo laikai. Į Lietuvą su tvarkingai ant pasų užspausdomis sovietinėmis vizo-mis skrenda "laisvės kovotojai" turistai. Nufotografuoti, nufil-muoti ir aprašyti tokią Lietuvą, kaip leidžia ir nori vizų davėjas Kremlius ir Lietuvos komparti-jos paskirtas svečių sutikimo bei globojimo komitetas Vilniuje.

Ir tie turistai, grįžę, pasakui moko mus moralės. Štai kaip reikia "pažinti kraštą": objekty-viai, dalykiškai, estetiškai, be patetikos. Be nusbodusių plepa-lų apie okupacijas, enkavedistus, sibirius, rusų anplūdžius, ekono-minį Lietuvos plėšimą...

Juk gyvenimas bėga. Viskas kitaip, kiek automatų ir kiek pastatyta! Kauno įtra telaškuo-ja, kanalas nuo Krymo ligi Pa-langos greit bus iškastas. Fabri-kų kaminai duria dangų, gatvės švarios. "Kolegos lietuviai ra-šytojai" kruta. Net Basanavi-čiaus, Čiurlionio, Cvirkos ir Sa-lomėjos Nėries kapai gėlėmis apsodinti!

O štai dar perspausdinsime jums poetas, kaip dabar rašo Mieželaitis ir Antanas Venclo-va, kuriam sukako 55 metai (reikšmingas ir mums žinoti-nas faktas!).

Matot, kaip! Ar tai tokia ta Vliko nustatyta linija, kurios rezoliucijų, pasak V. Širvydo, dabar ištikimai lai-kosi "Vienybė"?

Taip iš tikrųjų prasidėda mū-sų Lietuvos okupacijos laisva-noriškas pripažinimas. Šaltas, ramus, visapusiškas, objektyvus. De facto. Žingsnis, dar pusė žingsnio -- ir bus de jure.

Kad būtų pilnas "de jure", rei-kia diplomatinį ir konsulinį san-tykių. Amerikos konsulato Vilniuje, ir Rusijos konsulato Chicagoje.

Ir jų jau reikalauja Zienius -- Šalčius -- Almus Brooklyno Bim-bos "Laisvėje".

Ar tai tik koks atsitikinio kom-jaunuolio balsas? Turbūt ne. Juk šis dabar nuolatinis bimbinės "Laisvės" kolumnistas yra V. Širvydo ginamosios "Vienybės" bendradarbis. Bendradarbių su-važiavimo ir baltaus dalyvis. Ir jos finansinis mecenatas, tei-kiantis gerai apmokamus skel-bimus "Vienybei" apie "Almus Enterprises".

Enterprises...

Ar žinai, -- dešros, kiaušiniai, kepti pyragaičiai, tepalai.

Šmėras, ar žinai?

Apaštalas Povilas savo pir-majame laiške Makedonijos mo-kytiniais dar rašė:

"Mes nepriklausome nakčiai, nė tamšybei. Taigi, nemiegoki-me, kaip kiti, bet budėjime ir būkime blaivūs. Nes kurie mie-ga, miega naktį; ir girtuokliai yra girti naktį. Mes gi, kurie

ALEKSANDROS VITKAUSKAITĖS- MERKER aliejum tapytas paveikslas "Mellonai" išstatytas jos darbų parodoje, kuri nuo balandžio 1 d. bus atidaryta visą mėnesį Wood-Ridge Memorial Library, 231 Hackensack St., Wood-Ridge, N. J. Aleksandra Vitkauskaitė-Merker, gimusi Lietuvoje ir studijavusi New Yorke, savo darbus buvo išstačiusi Italijoje ir Prancūzijoje suruoštos parodos. Jos darbus yra įsigiję kolekcionieriai: Machesa Bosurgi, grafienė de Grandprey Prancūzijoje, grafas de Frise, princas Puchin ir kt.

DR. J. GIRNIAUS VEIKALAS 'TAUTA IR TAUTINĖ IŠTIKIMYBĖ' BOSTONO KULTŪROS KLUBE

Bostono L. B. Kultūros Klubas kovo 24 d., Tarp-tautiniame Institute, suren-gė diskusijų vakarą Dr. Juozo Girniaus veikalo Tau-ta ir tautinė ištikimybė te-momis. Klubo pirm. Dr. Br. Baškys atidarė susirin-kimą, pasidžiaugė, kad dis-kutuojamos knygos auto-rius yra bostonietis, L. E. redaktorius Dr. J. Girnius, ir pakvietė prie dailiai pa-dengto stalo atskirų temų referatus stud. Nijolę Ma-kaitytę, stud. Aloyzą Mučinską, red. J. Sonda, rašytojus Ant. Gustaitį ir St. San-tvarą.

Referatų tarpan buvo pakviestas veikalo autorius Dr. J. Girnius ir dis-kusijų vakaro vadovas Dr. inž. J. Gimbutas. Gausiai susirinkę Bostono lietuviai -- jaunimas ir se-nimas -- ypač nuoširdžiais plojimais sutiko knygos au-torių Dr. J. Girnių. Kiek aktualus yra jo darbas -- liudija tai, kad per pusmetį knygų pirmoji laida jau be-veik išparduota.

Diskusijų pradžioje Dr. J. Gimbutas davė gerai pa-ruoštą Tautos ir tautinės ištikimybės apibūdinimą. Al. Mučinskas kalbėjo apie konformizmą ir radikaliz-mą išeivių aplinkoje. Abi temos Dr. J. Girniaus vei-kale išsamiai nagrinėjamos, bet Al. Mučinskas tom te-mom pareiškė ir savo įdo-mių minčių. Kelio red. J. Sonda aiškino patriotizmą, nacionalizmą ir kosmopoli-tizmą (kiek trumpai susodo-damas prie paskutinio). Jis sutarė su Dr. J. Girniū,

kad patriotizmas yra mūsų gyvenimo būtinybė, o šovi-nistinis nacionalizmas, a la vokiškasis nacionalsocializ-mas, yra nesveika žmonijos gyvenimo apraiška.

Diskusijose ta tema Ant. Gustaitis akcentavo, kad mums, lietuviams, naciona-lizmas dar yra reikalingas, nes nutautimo ir nutautini-mo pavojai tebėra grėsmin-gi.

N. Makaitytė pasisakė Liaudies kulto ir elito reikš-mės klausimais. Neatmes-dama liaudies kūrybos, pa-brėždama mėgėjų kultūri-nės veiklos reikšmingumą, ji pabrėžė, kad individua-lios kūrybos lygio kėlimas turėtų būti mūsų kasdieni-nis rūpestis.

Ant. Gustaitis referavo mišriųjų vedybų klausimą, kuris Dr. J. Girniaus Tau-toj ir tautinė ištikimybė mažiau tėra paliečiamas. Lakiu ir sąmojingu žodžiu referatas plačiau panagri-nėjo tą painų ir nemažai problemų keliantį klausimą. Dr. J. Girnius ta proga pa-sisakė, kad mišrių vedybų partneris imasi t i l t o pareigos tarp dviejų tautų. Jo nuomone, tai yra sunkūs ir pavojingi uždaviniai.

St. Santvaras aptarė ryšį bei sambūrį su okupuota tauta. Tas klausimas Dr. J. Girniaus veikale nagrinėja-mas visu filosofiniu pilumu bei platumu, tuo klausimu ir mūsų periodinė spauda jau gana plačiai pasisakė, tai referentui šiuo atveju teko iškelti tik ryškiasias Dr. J. Girniaus mintis. Tuo pirmasis diskusijų ratas buvo baigtas.

Antram rate Al. Mučins-kas, atsakydamas į klau-simą meilė tautai ar pareiga tautai riša mus, pasisakė už meilės pirmumą, nes be jos nebus jaučiama ir pareiga. N. Makaitytė turėjo itin opų klausimą: ar mūsų jau-nimo organizacijos atlieka savo uždavinį lietuviškajame auklėjime? Paties Dr. J. Girniaus prašoma konkre-čiai atsakyti į šį klausimą. N. Makaitytė pasakė, kad mūsų jaunimo organizacijų iniciatyva tuo požiūriu silp-nėja ir savo uždavinį jos nepakankamai gerai atlie-ka.

Ant. Gustaitis, dabar pats būdamas lituanistinės mokyklos vedėjas Bostone,

plačiau pasisakė apie litua-nistinio švietimo problemas šiandieną. Gyvais pavyz-džiais iš savo patyrimo Ant. Gustaitis įrodė, kad ne visi tėvai visu rimtumu rūpina-si savo vaikų lituanistiniu švietimu. Be tėvų paramos, be šeimos židinio lietuviš-kumo, vieną dieną per sa-vaite dirbdama, lituanistinė mokykla daug negali atsiekti. Tėvai neturėtų galvoti, kad su vaikų leidimu į šeš-tadienio mokyklą jų parei-gos jau yra atliktos.

J. Sonda atsakė į klau-simą, koks turėtų būti Lietu-vių Bendruomenės pagrinda: individų ar draugijų sąjunga? Anksčiau jis gal-vojęs, kad turėtų būti drau-gijų sąjunga, bet dabar pa-sisakąs už individų bend-ruomenę.

Antrą diskusijų ratą bai-gė St. Santvaras, kalbėda-mas apie lietuvių tautos misiją. Kadangi Dr. J. Gir-nius Tautoj ir tautinė ištiki-mybė konkrečiai ta tema nekalba, refentas kėlė tokį klausimą: šiuo metu, kai tarptautiniuose santykiuose viešpatauja bauriausio pa-vidalo hipokrizija, kai Lie-tuva kovoja kovą žūti ar būti, ar į mūsų tautos misi-jos uždavinius neįeina tai, kad lietuvių tauta išliktų sau tauta ir kiekvienas są-moningas lietuvis sau žmo-gum? Dr. J. Girnius atsa-kė, kad referentas jį teisin-gai supratus. Jei mūsų lai-kais lietuvių tautai būtų lemta žūti, savo misijos ji nebūtų atlikusi, visu pilnu-mu savo kūrybinės dvasios neatskleidusi. Tautoj ir tau-tinė ištikimybė kaip tik visu aštrumu yra keliamas tautos išlikimo klausimas, taigi jis tėna ir i lietuvių tautos misijos uždavinius.

Iš susirinkusių tarpo pa-sisakė Pauliukonis, inž. Vyt. Izbičkas, Pr. Lembergas ir J. Gražulienė. Worces-terietis Pauliukonis kėlė bažnyčios ir liet. parapiji-nių mokyklų lietuviškumo klausimą. Kalbėtojo nuo-mone, tos institucijos šiuo metu neatliekančios savo uždavinių lietuvių tautai, o pasistengusios, galėtų daug daugiau patriotinių darbų atlikti. Jis ragino liet. libe-ralinę spaudą bažnyčios

(Nukelta į 6 psl.)

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE

APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST

MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St.

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia gėrimus pirksite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th. 4.79
  2. MARTEL 3 star Cognac 5th. 5.39
  3. WHITE HORSE SCOTCH WHISKY 5th. 4.98
  4. MARTINI or MANHATTAN KVORTA ... 5th. 2.98
  5. CANADIAN WHISKY 8 metų senumo 5th. 3.98
  6. DUJARDIN GERMAN BRANDY 5th. 5.29
  7. LONDON DRY GIN 80 proof KVORTA 5th. 3.59
  8. KRON-BRANNVIN AQUAVIT 5th. 3.98
  9. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th. 2.98
  10. KIJAF VAYNAS 5th. 1.75
  11. BORDEAUX pranc. vynai ... 5th. .98
- Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gė-rimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

Nemunas pakeitė savo vagą ir nutekėjo Prieglaus upe pro Karaliaučių Balandžio pirmosios proga

Daugelyje kraštų, jų tarpe ir Lietuvoje, nuo senų laikų viena dieną metuose -- balandžio 1 d. leidžiama meluoti, apgaulinėti ir įvairius pokštus krėsti, nenusižengiant Dievui ir negriaunant bendros tvarkos. Tą dieną juokdariai ir melagiai nesnaudžia, lenktyniuodami vieni su kitais, kurie daugiau juokų pridarys, kitus net prie ašarų privarys.

1918 - 1944 m. Lietuvoje, greita periodinių humoristinių ir satyrinių laikraščių, kurie, prisidengę šypsena, leisdavosi į gyvenimo kritiką, neaplenkdami ir valdžios įstaigų bei pareigūnų, balandžio pirmosios proga išedavo vienkartiniai humoristiniai leidiniai, o tokie periodiniai, kaip Kuntaplis, Spaktyva ir kiti, pasirodydavo padidintomis laidomis.

Tą dieną net ir rimti dienraščiai paskelbdavo "spaudos antis", ištaisais straipsniais "nagrinėdavo" nekaltą pobūdžio "svarbias" problemas, dėl kurių skaitytojai būdavo suklaidinami, kas tik sekantią dieną būdavo atitaismos. Taip pasielgdavo Kauno, Klaipėdos ir kitų miestų laikraščiai.

Atsimenu vieną balandinį laikraštį Klaipėdoje, kurioje visuomeninis gyvenimas buvo labai įvairus ir įdomus lietuvių -- vokiečių santykių požiūriu. Ko negalėjo pasakyti periodinė spauda, tą galėjo išreikšti humoristinė. Balandiniam laikraščiui medžiagos netrūko, ypač naciams vis aukščiau galvas keliant. Tad juokdariai ir sugalvojo leisti tokį laikraštuką vardu Plekštė. Vardas paimtas nuo labai populiarios ir gardžios paplokštės Baltijos jūros žuvies, vokiškai Pflunder vadinamos, kurios vardas "Plunder! Plunder!" Klaipėdos gatvėse skambėdavo beveik kas rytas, žvejams išvežiojant vartotojams po namus.

Plekštė pasirodė balandžio 1 d. per kelis metus (1936 - 1938 m.). Ji buvo platinama visame krašte, pasiūnčiant ir į kitus Lietuvos miestus. Ji buvo greitai išperkama ir sukdavo daug kalbų bei juoko. Tačiau paskutinė Plekštė buvo konfiskuota. Kažin kas įžūrėjo, kad jos "spaudos antis" gali užrūstinti nacius ir sudrumsti jau ir taip įtemptus Lietuvos - Vokietijos santykius.

Sulaikytoje Plekštėje buvo patalpintas vedamasis apie tai, kad patvinęs Nemunas ties Jurbarku išsiveržė iš krantų ir nutekėjo Jotijos upės slėnių vakarus, tarp Slavikų ir Sudargo pasiėmęs Šešupės srovę, susijungęs su Prieglaus upe, nuplaukė į Aisčių marias pro Karaliaučių. Taip Nemunas panaikino Lietuvos -- Vokietijos sieną pro Rambyną, Ragainę ir Tilžę, nustatęs naują, natūralią sieną savo nauja va-

DR. J. GIRNIAUS...

(Atkelta iš 5 psl.)

(vad. liet. parapijų) ir parapijinių mokyklų klausimais kalbėti visu atsidėjimu ir rimtumu, nes kito kelio nėra tiems reikalams pataisyti.

Inf. Vyf. Izbičkas, šį gaušų susirinkimą pavadinęs dvasiniu susibūrimu, ragino, kad nebūtų pamirštas ir Liet. Bendruomenės kūnas -- jos apylinkių susirinkimai ir tų apylinkių veiklos rėmimas. Kiti kalbėtojai pasisakė tai vienu, tai kitu referentų iškeltu klausimu.

Tautai ir tautinei išikimybė skirtas diskusijų vakaras, iš tikro, buvo Dr. J. Girniaus pagerbimas už jo puikų ir aktualų veiklą. Kultūros Klubas, vad. Dr. Br. Baškio, padarė pagirtinę darbą, tokį diskusijų vakarą surengdamas.

Pasivaishinę tradiciniu kavos puoduku ir savo tarpe pasižnekučiavę, gera šimtinė diskusijų dalyvių išiskirstė apie 11 val. vak. Kitas Bostono L. B. Kultūros Klubas susirinkimas įvyks po Velykų, balandžio 28 d. St. S.

ga pro Lazdynus, Įsrutę, Vėluvą ir Karaliaučių, priskirdamas Karaliaučių ir žymią dalį Mažosios Lietuvos su Sambija Lietuvai.

Pagal Lietuvos -- Vokietijos sienos nustatymo sutartį, toks gamtos reiškinys, kada upė, kuria sutartys įsakmiai nustatyta siena, pakeičia savo vagą, automatiškai pakeičianti geografinę sienos liniją, su kuria turi

skaitytis abi susitarusios pusės...

Tos konfiskuotos Plekštės dalis dar spėta išplatinti. Buvo kalbų ir juoko. Plekštės leidėjas E. K. Pakuršis ir redaktorius Vincas Sužiedėlis atsakomybės nebuvo patraukti, tik jiems neatlygino už įdėtą darbą ir padarytas išlaidas.

J. Nendrė

SMUNKA AMERIKOS ŽVEJYBOS PRAMONĖ

Žvejyba yra viena seniausių žmonių pramonė. Žuvininkystė yra senesnė už žemdirbystę. Žuvis ir šiandien žmonių maitinime užima žymią vietą. Daugiausia žuvų maistui sunaudoja salų ir pajūrių gyvenvietės. Metinė pasaulio žuvų produkcija siekia 40,000,000,000 svarų, iš jų Azijai priskaitoma virš 45%, Europai apie 33% Šiaurės Amerikai apie 17%, kitiems kraštams apie 5%. Pirmąją Japoniją su 7,000,000,000 svarų. Seniau Jungtinės Amerikos Valstybės buvo antroje vietoje, su 4,500,000,000 svarų, bet dabar jos vietą užėmė Sovietų Sąjunga, Amerikai atsidūrus ketvirtą vietą, po Kinijos.

Žvejyba tarptautiniuose vandenyse sureguliuota tarpvalstybinėmis sutartimis, kartais net Tarptautiniam Tribunalui Haagoje įsikišant. Praeityje Amerika daug nesusipratimų turėjo dėl žvejybos Šiaurės Atlante su Didžiąja Britanija ir Kanada. Dabar Ameriką erzina Sovietų Sąjungos žvejybos laivynas, kuris turėtų teisę žvejoti iki trijų mylių nuo Amerikos krantų.

Šiaurės Atlante žuvų užtenka visiems, bet daugiau laimi tie, kurie turi geresnį žvejybos laivyną. Sovietai paskutiniiais metais metais toje srityje padarė ypatingai didelę pažangą. Jų žvejybos laivai yra dideli ir gerai įrengti, kaip ištisi žuvų konservavimo fabrikai. Taip pat jie pritaikyti ne vien žvejybai, bet ir šnipinėjimui, kas labiausiai ir erzina amerikiečius.

Amerikos žvejybos pramonė smunka dėl kelių priežasčių. Ji tenkinasi mažesniais laivais. Buvo planuojama statyti didesnius ir moderniškesnius laivus žvejybai, bet žvejų unijos nesutiko su tokiais laivais išplaukti jūron trims mėnesiams, kaip sovietai daro, ištisa flotilija ilgam laikui.

Naujosios Anglijos pakraščiuose žvejyboje dirba daugiausia senesni žmonės, apie 60 metų amžiaus, nes prieauglio nevilioja menkas žvejų uždarbis. Žvejams tenka 60% uždarbio, nes 40% paima laivų savininkai. Tik didelių laimikių proga žvejams tenka didesnis uždarbis. Užtat ir laivų skaičius mažėja: anksčiau amerikiečių žvejyboj Atlante dirbo 80 laivų, gi dabar apsieinama tik su 25 laivais. Seniau žvejyboj dirbo 16,000 amerikiečių, dabar tik 2,000.

Nežinrnt, kad Amerikos žvejybos pramonė smunka, amerikiečiai nemažina žuvų produktų vartojimo. Todėl kasmet vis di-

dėja žuvų produktų importas. Jau dabar žuvų produktų įvežimas iš kitų kraštų yra padidėjęs keleriopai, kasmet importuojant už 300,000,000 dolerių.

Greta žvejybos ir šnipinėjimo, sovietai su savo žvejybos laivynu arti Amerikos krantų daro didelę propagandą, demonstruodami savo geresnius ir didesnius laivus, savo sugebėjimą lengviau trumpesniu laiku daugiau geresnės žuvies pagauti, trukdydami amerikiečiams žvejoti.

Taip Amerikos žuvų pramonė, kuri savo laiku buvo viena iš pirmųjų šiame krašte, ir kurios laivynas išugdė JAV laivininkystę, šiandien smunka. Ir tuo tarpu nematyti reiškinio, kad šioje srityje Amerika neužsileistų kitiems kraštams, kurie irgi savo laiku jūrinę ekspansiją išvystė tik dėka žvejybos jūrose, kaip Didžioji Britanija, Japonija ir k.

J. Nendrė

CHICAGO

L. B. CHICAGOS APYGARDOS VALDYBOS DARBAI

Kovo 25 dieną savo posėdyje apygardos valdyba turėjo dvaselį -- generalinį konsulą dr. P. Daužvardį ir L. B. Centro Valdybos pirmininką J. Jasaitį.

Dr. P. Daužvardis pranešė, kad šiemet nuo liepos mėn. 25 dienos iki rugpjūčio mėn. 10 dienos Chicagoje bus Tarptautinė prekybos paroda. Toje parodoje Chicagoje lietuvių turėtų ketvirtą pasirodymą, bet generaliniam konsuliui nepasisekė surasti lietuvių paviljoną rengėjų ir pagaliau kreipdamasis į L. B. Chicago Apygardos valdybą siūlė imtis to mums svarbaus politinio propagandinio darbo.

Apygardos valdyba, atsižvelgdama į tai, kad laiko pasiruošimui liko nedaug ir nebegalima jo eikvoti naujų rengėjų ieškojimai, sutiko antrą kartą prekybos parodoje rengti lietuvių paviljoną. Tam tikslui sudaryta šios sudėties rengimo komisija: P. Vebra, B. Nainys, A. Verbickas ir K. Kasakaitis.

L. B. Centro Valdybos pirmi-

NESIPYKITE

dėl televizijos programų: už labai žemą kainą nusipirkt antrą -- nešiojamą aparatą. Gradinsko TV, radijų ir patefonų -- vietinių ir vokiškų -- krautuvė, 2512 W. 47th Str., Chicago, Ill.; FR 6-1998.

ninkas J. Jasaitis kalbėjo apie 1963 m. tautinių šokių festivalio rengimą. Šio festivalio rengėjai yra JAV ir Kanados LB Centro Valdybos. Kadangi šis festivalis įvyko Chicagoje, dėl to visus parengiamuosius darbus teks atlikti Chicago Apygardos valdybai.

Be to posėdyje dar buvo iškelta visa eilė klausimų bei numatomų darbų: Dainiaus Maironio minėjimas, Lietuvių gimnazijos steigimas, jaun. menininkų parodos rengimas, tautų festivalyje dalyvavimas, motinos dienos minėjimas, pikniko rengimas ir kiti.

Kaip matyti, darbų yra gana daug, o valdyboje yra vos 9 nariai, tad manoma dalį tų darbų nukreipti į apylinkių valdybas.

A. V.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

BALANDŽIO 1, 7, 16 D.D. 1962 m. G. Verdi operos "Aida" pastatymai Marijos gimnazijos salėje.

BALANDŽIO 7 D. Studentų ateitininkų seminaro paskaita "Jaunimas ir lietuvių politikos veiksniai (nauda ir galimybės) Jaunimo Centre 7:30 v.v. Skaito Valdas Adamkavičius.

BALANDŽIO 8 D. Tėvų Marijonų bendradarbių metinis seimas, Marijonų salėje.

BALANDŽIO 8 D. Kun. S. Gaužio 25-kių kunigystės metų minėjimo banketas Roselando parapijos salėje.

BALANDŽIO 8 D. Korp! Neo Lithuania ruošiamas Maironio minėjimas.

BALANDŽIO 8 D. Tėvų Marijonų bendradarbių seimas vienuolynė.

BALANDŽIO 14 D. Stasio Pilkos literatūros rečitalis Jaunimo Centre.

BALANDŽIO 14 D. Studentų ateitininkų seminaro paskaita "Tremtis šių dienų jaunimui baismė ar palaima" Jaunimo Centre 7:30 v.v. Skaito dr. A. Lilevičius.

BALANDŽIO 22 D. Akademinio Sporto Klubu "Lituanica" Vėlykų šokių vakaras Lietuvių Auditorijoje.

BALANDŽIO 23 D. Lietuvių Dantų Gydytojų Draugijos koncertas-balius Western Ballroom salėje.

BALANDŽIO 28 D. ALVUDO Šeimos šventė -- pavasario festivalis.

BALANDŽIO 28 D. Dantų Gydytojų Sąjungos ruošiamas kartūnų balius Western Ballroom salėje.

BALANDŽIO 28 - 29 d. XII-ųjų Šiaurės Amerikos Lietuvių sportinių žaidynių krepšinio varžybos.

GEGUŽĖS 5 D. Lietuvos Dukterų Draugijos pavasario balius Jaunimo Centre.

GEGUŽĖS 6 D. J. Velbasio baleto studijos koncertas Jaunimo Centre.

TORONTO

Z. ARLAUSKAITE-MIKŠIENE, nenuilstama scenos meno darbuotoja, su savo vadovaujamu Detroito dramos mėgėjų sambūriu kovo 24 d. lankėsi Toronto ir Prisikėlimo salėje suvaidino trijų veiksmų komediją "Karolio teta". Sambūrį pakvietė ir globojo Toronto Lietuvių Caritas.

V. MEILUS, dirbęs ilgesnį laiką emigracijos įstaigoje, yra gavęs naują paskyrimą ir šiomis dienomis išvyksta į Vokietiją. Prisikėlimo parapijos patalpose jam ir poniai buvo suruoštos išleistuvės.

KLB TORONTO APYLINKĖS TARYBOS RINKIMAI įvyks balandžio 8 d. Yra pasiūlyta 31 kandidatas. Iš jų į tarybą bus renkama 10 val. ryto iki 2 val. p.p. ir Lietuvių Namuose nuo 12 val. iki 7 val. vak.

MAIRONIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS KONCERTAS, įvykęs Prisikėlimo parapijos salėje kovo 25 d. susilaukė didelio susidomėjimo. Publikos buvo pilnutėlė salė. Programą išpildė šv. Jono Kr. parapijos jaunimo choras vadovaujamas kun. B. Pacevičiaus. Padainavo porą religinių ir virš dešimt liaudies bei kitų žinomų ir mėgiamų dainų L. Kizaitė ir E. Zabiela gražiai padeklamavo po eilėraščių D. Simanavičiūtė ir M. Nacevičiūtė gana vykusiai išpildė pianu po porą dalykėlių. Piano muziką berniukus atstovavo E. Zabiela.

Po pertraukos į sceną išėjo vyresnieji, R. Karka ir T. Gurevičius tikrai pasigėrėtinų rezultatų yra pasiekę piano muzikoj. Jie išpildė Mozarto ir Chopino kūrinius. Solistas V. Verikaitis padainavo šokį ir porą arijų iš operų "Makbetas" ir "Si-

vilijos kirpėjas". Kad sustabdžius publikos nepaliaujamą plojimą solistas V. Verikaitis buvo priverstas dar kartą pasirodyti. Smuikininkė M. Hrubelski žavėtinai gražiai išpildė trejetą žymių kūrinių. Solistams akomponavo muz. St. Gailevičius, o jaunimo chorui J. Govedas.

MENO MĖGĖJŲ SAMBŪRIS "SIETYNAS" balandžio 1 d. 5 val. p.p. Prisikėlimo parapijos salėje suvaidins trijų veiksmų dramą "Kananėlė".

LOS ANGELES

P A D Ė K A

Mūsų mylimam, ir brangiam vyrui, tėvui ir uošviui

A. + A. JONUI

CHMIELIAUSKUI mirus, norime padėkoti visiems, kurie suteikė jam paskutinį patarnavimą, ir palydėjo į amžiną poilsio vietą.

Dėkojame visiems, kurie užprašė šv. Mišias už velionio sielą, ir atsiuntė geilių.

Dėkojame šv. Kazimiero parapijos kunigams, Dr. J. Jurgilai ir poniai, p. Statkevičiams, p. Navickų šeimai. A. L. T. S. Los Angeles skyriui, L. V. S. Ramovei, Birutėčių Los Angeles skyriui, Los Angeles Radijo valandėlei, Vilniaus Laisvės kovotojų kuopai, S. L. A. 75 kuopai, ir visiems kitiems, kurie vienokiu ar kitokiu būdu, mus, toje sunkioje valandoje, užjautė ir padėjo.

Liūdinti žmona, daktė, žentas ir anūkai

LIETUVISKI SCRIAI, JUODA DUONA. AUKSČIAUSIOS RUŠIES RUKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVEJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No. Street City State

Cosmos Parcels Express Corp.

Mes pranešame savo seniems klientams, o taip pat naujesiems, kuriems mes patarnaujame, kad mūsų firma tęsia siuntinių persiuntimą į Sovietų Sąjungą.

Mes esame įgalioti VNESPOLYTORG testų siuntinių siuntimą, ir mes garantuojame, kad siuntiniai bus pristatyti ir labai skubiai.

Visi mūsų skyriai turi didelį pasirinkimą siuntiniams reikmenų (audinių, odų ir t.t.) labai prienamomis kainomis.

Visi mūsų skyriai suminėti žemiau kuo geriausiai jums patarnaus pagal kiekvieno individualius pageidavimus.

NEW YORK 2, N. Y., 39 -- 2nd Avenue -- Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 11, N. Y., 370 Union Ave., Tel. EV 4-4952
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue -- Tel. DI 5-8808
LAKEWOOD, N. J., 126 -- 4th Street -- Tel. FO 3-8569
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street -- Tel. MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street -- Tel. LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson St. -- Tel. HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury St. -- Tel. SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 11333 Jos. Campau, Tel. TO 7-1575

CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th St. -- Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Ave. -- Tel. BR 8-6966
CHICAGO 8, Ill., 3212 So. Halsted St. -- Tel. WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal., 960 So. Atlantic Blvd. Tel. AN 1-2994

SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter St. -- Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Ave. -- Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa., 525 W. Girard Ave. Tel. WA 2-4035

WATERBURY, Conn., 6 John St. -- Tel. PLaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 606 Bridge St. N.W. Tel. GL 8-2256

PASSAIC, N. J., 176 Market Street -- Tel. GR 2-6387
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Ave. -- Tel. VI 1-5355
ATHOL, Mass., 61 Mt Pleasant St. -- Tel. CH 9-6245
VINELAND, N. J., West Landis Ave., Greek Orthodox Club Blvd.

Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

BOSTON 18, Mass., 271 Shawmut Ave Tel. LI 2-1767
BUFFALO 6, N. Y., --332 Fillmore Ave., Tel. TL 6-2674
HARTFORD, Conn., -- 132 Franklin Ave., Tel. CH 6-4724

M O K A M E

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija paminėjo Maironio 100 metų gimimo sukaktį.

OLGD šių metų pirmas trimestrinis susirinkimas įvyko kovo 24 d. Dr. Jono ir Izabelės Stankaičių namuose.

Draugijos pirmininkas Dr. J. Stankaitis, atidarydamas susirinkimą, pristatė naują draugijos valdybą: Dr. J. Stankaitis — pirmininkas, Dr. H. Brazaitis — vicepirmininkas, Dr. D. Degesys — sekretorius, Dr. E. Lenkauskas — išdininkas, Dr. V. L. Ramanauskas — narys.

Toliau draugijos pirmininkas supažindino draugijos narius su šių metų draugijos planu, kurio svarbiausios mintys buvo šios:

1. OLGD tęsia metinės

MALONIAI KVIEČIAME LIETUVIŲ VISUOMENĘ ATSLILANKYTI Į LITERATŪROS VAKARĄ

ČIURLIONIO ANSAMBLIO NAMUOSE,
10908 MAGNOLIA DRIVE,
ŠEŠTADIENĮ, KOVO 31 D., 8 VAL. VAK.

Dalyvauja H. NAGYS, A. MACKUS
ir R. ŠILBAJORIS.

Vakarą rengia Studentų Santaros
Clevelando skyrius.

kultūros premijos (\$1000) rinkimą.

2. Draugijos nariai raginami remti Lietuvių Fondą.

3. Valdyba organizuoja lietuvių gydytojų susirinkimus ir iškylas.

4. Draugija talkininkauja ALG Sąjungai, padėdama išleisti jubiliejinį leidinį — albumą Lietuvių Gydytojų Draugijos 50 metų sukakties įsikūrimui Amerikoje paminėti.

5. Remia ALG Sąjungos biuletenį, išeinantį 4 kartus per metus, kurio spausdinama 400 egzempliorių. Nariai raginami visas žinias perduoti Dr. V. L. Ramanauskui, kuris yra šio biuletenio atstovas OLG draugijai.

Po informacinės dalies, Pagelbinis Moterų Komitetas pravedė Maironio 100 metų gimimo sukakties paminėjimą. Dalia Maurukienė ir Milda Lenkauskienė padėklamavo ketletą Maironio kūrinių. Paminėjimas buvo dalyvių šilta sutiktas.

Be clevelandiečių dalyvavo kolegos: Adomavičiai, Baltrukėnai, Sontai — iš Akron; Dr. Mickevičius — Solon; Dr. Mačys — Columbus; Dr. Balčiūnas — Strassburg. Viso dalyvavo apie 40 asmenų.

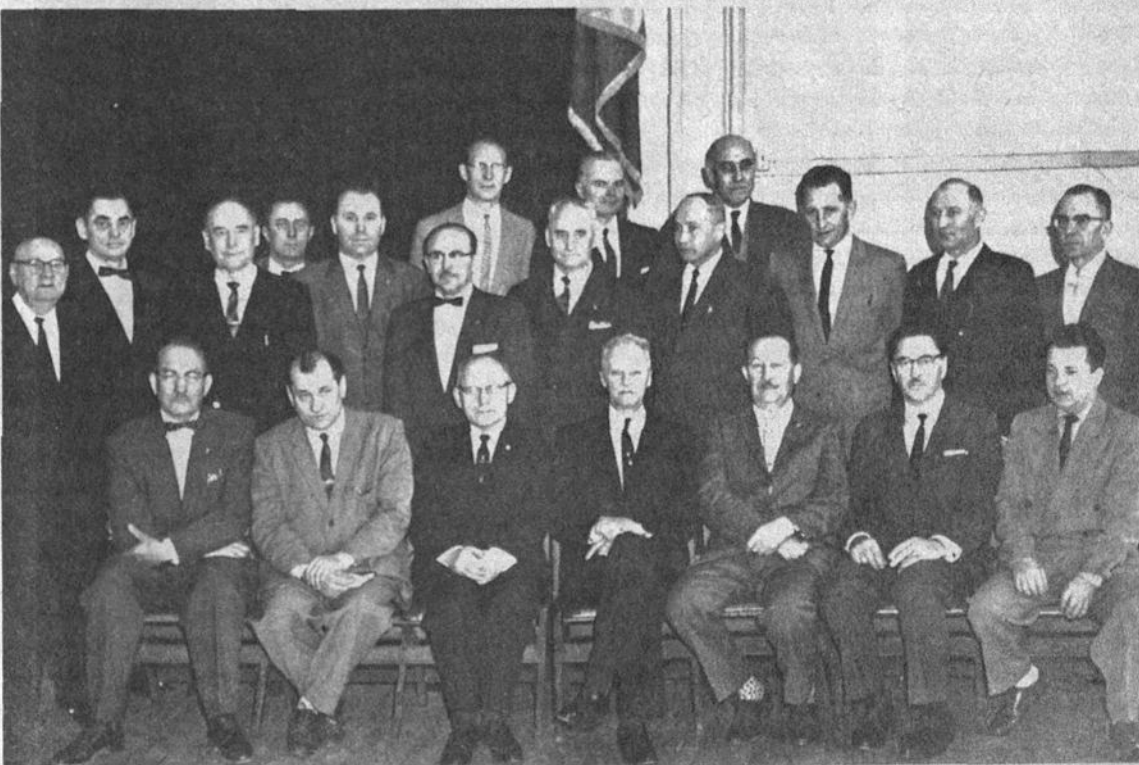
Toliau sekė gražiai paruoštos p. Stankaitienės vaišės, kurių metu buvo diskusijos profesiniais reikalais.

DIDŽIULIS MOTERŲ TINKLINIO TURNYRAS CLEVELANDE

JAV Tinklinio Sąjungos paprašytas, Clevelando LSK žaibas šį šeštadienį, kovo 31 d., rengia JAV Tinklinio Sąjungos Ketvirtos Apylinkės (USVA Region 4) moterų tinklinio pirmenybes. Pirmenybėse dalyvaus geriausios Ketvirtos Apylinkės, kurią sudaro Ohio, Kentucky ir West Virginia valstybės, komandos.

Turnyro padidinimui ir pajaušinimui yra pakviestos ir sutiko atvykti keletas stipriausių komandų iš kitų apylinkių. Jų tarpe pažymėtina Chicago Rebels, kuri neabejotinai yra geriausia moterų tinklinio komanda šiaurės Mississipi upės. Iš Toronto atvyksta University Settlement Volleyball Club šešetukas, kuris jau kelinti metai iš eilės dominuoja Kanados moterų tinklinį ir pernai visos Amerikos pirmenybėse, kartu su Chicago Rebels, pasidalino penktą vietą. Yra pagrindo manyti, kad šios dvi komandos susitiks finalinėse rungtynėse, kurios tikrai bus pasaulinio lygio.

Iš viso turnyre dalyvaus 10 komandų, jų tarpe ir Clevelando žaibas. Turnyras vyks didžiulėje Western Reserve Universiteto salėje — Adelbert Gym, 1875 Adelbert Road, nuo pat ankstauro ryto iki vėlyvo vakaro. Finalinės rungtynės numatytos apie 9 val. vak. (Adelbert Road prasideda nuo Euclid Ave. visiškai priešais Severance Hall ir eina į pietus. Adelbert Gym yra pora blokų į pietus nuo Euclid Ave.). Visi sporto

Kovo 25 d. Clevelande įvykusio rėmėjų susirinkimo dalyviai. Pirmą eilę iš kairės sėdi: K. Budrys, F. Eidintas, L. Leknickas, gen. K. Tallat-Kelpša, A. Jonaitis, K. Morkūnas ir G. Gudėnas. V. Plodžinsko nuotrauka

mėgėjai kviečiami pasinaudoti šia reta proga ir pamatyti tinklinį kaip jį žaidžia čempionai. Savo apsilankymu taip pat paremsite žaibo sportininkes.

• LB Clevelando I-os Apyl. Valdyba baigdamas savo metinį darbą randa malonią pareigą pareikšti viešą padėką tiems, kurie bėgyje metų jai padėjo įvykdyti užsibrėžtus darbus ir tuo prisidėjo jų darbų įvykdymo pasisekimui: šv. Jurgio parap. klebonui kun. Ivanauskui ir kun. Dzegoraičiui.

A. a. klebonas kun. Bartis paliko LB-nei puikius prisiminimus.

Dirvos, Draugo ir Laisvėsios Lietuvos redaktoriams — B. Gaidžiūnui, L. Šimučiai ir A. Kaulėnui.

Draugo korespondentui V. Rociūnui, Tėvynės Garsų valandėlės vedėjui J. Stempužiui. Taip pat jam (pamiršta) padėka už nuosirdų ir gražų N. Metų sutikimo garsinimą.

Dailininkui V. Raulinaičiui.

Vaidilos teatro adm. Z. Peckui, Dramos Studijos vedėjui V. Brazuliui, skautų Neringos ir Pilių tams ir jų vadovams M. Kižienei ir Pr. Karaliui. Dabartinei skautų vadovei p. Balašaitienei, skautininkui Vyt. Jokubaičiui. Dariusiems nuotraukas V. Plodžinskui ir J. Garlai, fil-

SENI ŽMONĖS DABAR GAUNA NEBRANGIĄ MEDICININĘ PAGALBĄ NAUJOJE LIGONINĖJE

Naujai atidaryta Clevelando Golden Age Hospital teikia nebrangią medicininę pagalbą senesniems žmonėms, kuriuos kankina reumatas, širdies ligos, daugelis vėžio rūšių, strėnų lūžimai, diabetas, paraližius, kobostomija, senilits ir kitos senatvės ligos.

Ligoninė taip pat puikiai priežiūrą sveikstantiems, chroniškai sergantiems ligoniams ir tiems, kuriems reikalinga ilgalaikė priežiūra.

Golden Age Hospital kainos sudaro tik dalį tų, kurias prašo bendrosios praktikos ligoninės ir mažiau negu pusę išlaidų, kurios reikalingos profesinėse prieglaudose.

Mrs. Victoria Petrovsky, draugiška Golden Age Hospital administratorė, mielai atsakys į jūsų klausimus telefonu ar pasikalbės su jumis asmeniškai, kada jums patogiau. Skambinkite bet kuriuo laiku tarp 10 val. ryto ir 8 val. vakaro darbo dienomis ir tarp 12 val. dienos bei 8 val. vakaro šeštadieniais ir sekmadieniais, telefonu PO 1-5660.

Goldon Age ligoninė yra patogioje vietoje 924 E. 152nd St., Cleveland 10, Ohio.

ALVUD suruoštame filmų vakare Clevelande kovo 25 d. mažieji žiūrovai klausosi iliustruotų pasakų aiškinimo. V. Plodžinsko nuotrauka

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO NAMAI — JŪSŲ NAMAI

Visi kviečiami lankytis ir jaukiai praleisti laiką.

Klube veikia skaitykla, kurioje rasite beveik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, penktadieniais galite klausyti radijo valandėlės bei pasistiprinti bulviniais blynais ir kitokiais valgiais.

6835 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio EX 1-1143

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30
4% SUPERIOR SAVINGS
ACCOUNTS INSURED TO \$10,000
HOME AND REMODELING LOANS
IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.
6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185 St. KE 1-7770

LSK Žaibo moterų tinklinio komanda, kuri šį šeštadienį dalyvaus dideliame tinklinio turnyre Western Reserve Universiteto salėje. Klūpo iš kairės: R. Besperaitytė, I. Besperaitytė, E. Vodopolienė. Stovi: K. Gelažytė, R. Staniškytė, A. Liutkutė, A. Barzdikaite. Nuotraukoje trūksta J. Koklienės, V. Karosaitės ir E. Kajackaitės.

muotojui J. Gražuliui. Aukštesniųjų lituanistinių kursų direktoriui P. Balčiūnui ir dėstytojams: St. Barzdikiui, J. Žilioniui, A. Mikulskiui ir B. Gaidžiūnui.

Talkininkavusiems mūsų ruošų parengimų metu: E. Lužienei, Kalvaitienei, Pračkienei, Gudėnienei, L. Jucaitienei, St. Lukoševičiui, Benokraičiui, P. Maineliui, I. Stankevičiui, V. Blinstrubui, Pov. Šukiui ir kitiems daugiausiai ar mažiau prisidėjusiems.

Nuosirdi padėka supratusiems piniginiai paremti Lietuvių Bendruomenės kultūrinius reikalus. Jų pavardės paskelbsime vėliau.

LB Clevelando I-os Apyl. Valdyba

AKRONO ŽINIOS

Vasario šešioliktosios minėjimo proga Akrono ir apylinkės lietuviai Lietuvos laisvinimo reikalams sudėjo 233 dolerius.

Aukojo:
25 dol. Dr. A. Baltrukėnas, SLA 198 - 354 Kuopa.
20 dol. J. Salasevičius
10 dol. Dr. J. Šonta, V. Sliesoraitis, N. Trumpickas, J. Zdanis, J. Vaičaitis, Socialistų Kuopa
5 dol. F. Baldauskas, Dr. S. Sviderskas, Kun. Ch. Patrick,

Dr. K. Vyšniauskas, I. Janavičius, I. Kirtiklis, F. Joga, S. Lukas, A. Rudis, Dr. V. Apynys, "Birutės" Studijų Klubas.
4 dol. Ch. Egger
2 dol. A. Gauder, V. Puišis, Jarašiūnienė,

Be šių išvardintų aukotojų dar 38 asmenys aukėjo po vieną dolerį ar mažiau. Visiems aukojusiems nuosirdus lietuviškas AČIŲ!

Ta pačia proga Akrono ALT skyriaus valdyba reiškia padėką visiems programos dalyviams, talkininkams padėjusiems vienokiu ar kitokiu darbu minėjimo pravedime ir Pickford Florists savininkams, kurie kiekvienais metais paaukoja gėlių dekoracijoms.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

KAS IR KUR?

• **Savanorių-Kūrėjų S-gos Chicagos skyriaus susirinkimas** išrinko naują valdybą, būtent: J. Tamulis — pirm., Al. Urbonas — kasininkas, J. Sabaliauskas — sekretorius. Susirinkimas gvyvai svarstė savanorių reikalus. Iškelta eilė sumanymų, pvz., jungtis su ramovėnais.

• **Jaunimo teisną rengia** LB New Yorko apygarda šį šeštadienį kovo 31 d., 7 val. Apriškimo parapijos salėje, Brooklyne. Dalyvauja: V. Rastenis, D. Bulgarauskaitė, V. Radzivanas, dr. V. Vygantas, dr. B. Némickas, A. Budreckis ir kt. Visuomenė kviečiama dalyvauti įėjimas nemokamas.

• **Vincas Rastenis**, Dirvos redakcinės kolegijos narys ir Lietuvos Nepriklausomybės Talkos pirmininkas, gegužės 5 d. skaitys paskaitą New Yorko tema "Melas, kaip valdymo priemonė". Ši paskaita bus dalis studijų dienų, kurias rengia Akademiniš Skautų Sąjūdis.

• **Balys Gaidžiūnas** prašo savo bičiulius visą asmeninę korespondenciją dabar jam siųsti šiuo adresu: 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio. Telefonas GL 1-3976.

• **Romas Viskanta** ir profesorius R. J. Grosh, iš Purdue Universiteto, yra paskelbę studiją: "Heat Transfer by Simultaneous Conduction and Radiation in an Absorbing Medium", kuri tilpo šių metų vasario mėnesio Transactions of the American Society of Mechanical Engineers, Journal of Heat Transfer, Tomas 84C, pp. 63-72. Iš straipsnio atspausdintos literatūros matyti, kad šis

PADIDINO ĮNAŠUS

Į Vilties draugijos atšaukimą išlyginti ar padidinti savo įnašus, jau atsiliepė šie draugijos nariai: Juozas Jurevičius — 25 dol.

Bronius ir Birutė Kasakaičiai — 100 dol.

Stasys Kalvaitis 10 dol. Danguolė P. Bartkus — 10 dol.

Eugenijus Bartkus — 10 dol.

Viktoras Gudaitis — 15 dol.

ALT S-gos Baltimorės sk. — 10 dol.

Joana ir Jonas Račylai — 10 dol.

Rėda Vaitienė — 25 dol.

Petras Janulaitis — 10 dol.

Antanas Jasys — 10 dol.

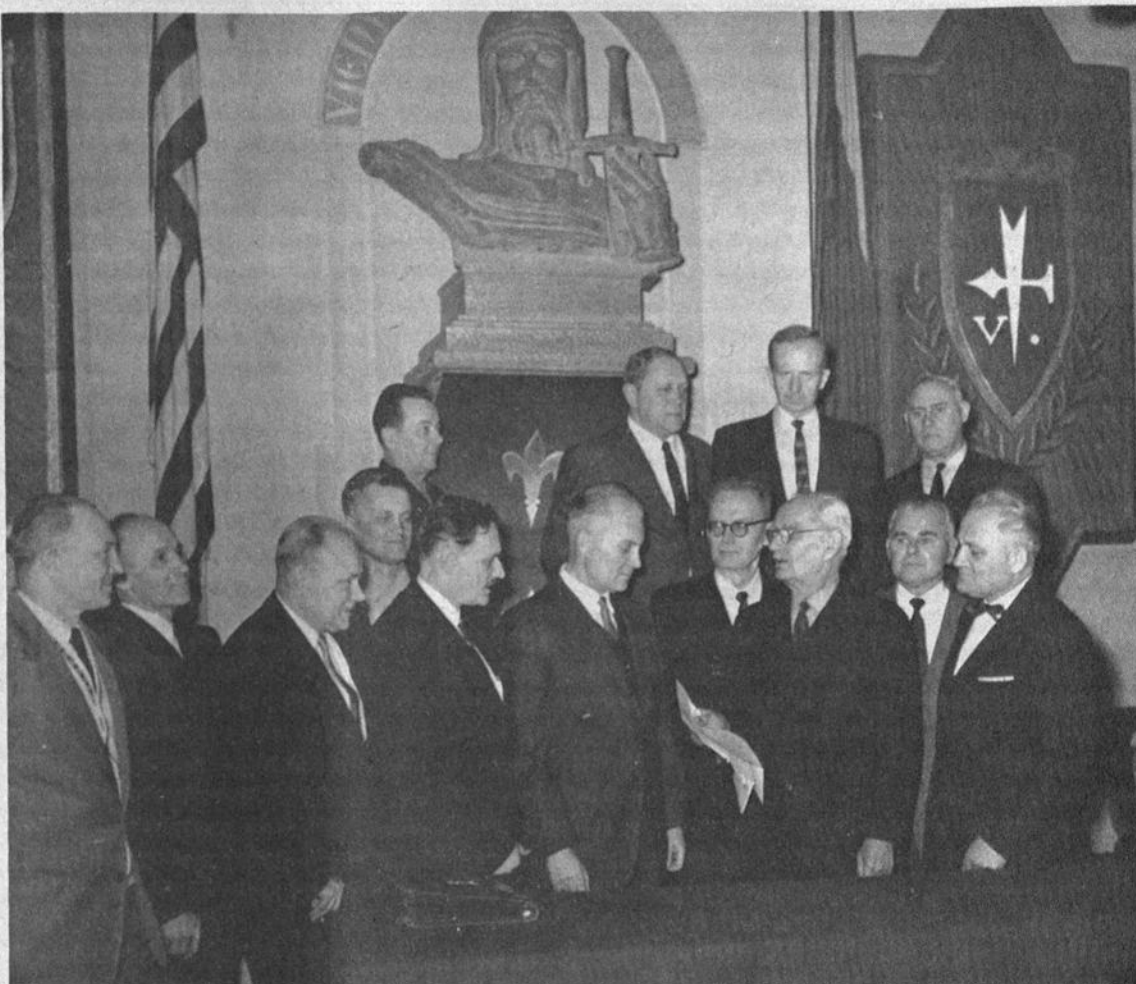
A. Patalauskas — 10 dol.

Vladas Višeikis — 50 dol.

Vilties draugijos valdyba dėkoja už tokį greitą dėmesį, už pastabas ir paskatimus.

Labai svarbu, kad visi draugijos nariai suprastų reikalą grąžinti baltas korteles, kurios padės sutvarkyti užsienėjų narių kartoteką. Ko valdyba dar laukia, tai daugiau žalių kortelių su įrašytais naujais nariais.

mokslinis straipsnis yra pagrįstas dr. R. Viskantos disertacija, kuria jis apgynė 1960 metais Purdue Universitete filosofijos daktaro laipsniui gauti. Dr. Viskanta yra veiklus lietuviškos akademinės visuomenės judėjime. Jis yra buvęs studentų skautu Korp! Vytis centro valdybos pirmininkas, o paskutiniu laiku — Filisterių Skautų S-gos Chicagos skyriaus pirmininkas.

Vasario 3 d. Bostone įvyko ALT S-gos namų skolos dokumentų panaikinimo iškilmės. Skyriaus garbės pirmininkas Jonas Kasmauskas, skolos davėjas, įteikia ALT S-gos Bostono skyriaus valdybai namų nuosavybės dokumentus, dalyvaujant Centro valdybos vicepirmininkui dr. Br. Nemickui. J. Kasmauskas yra paaukojęs skyriui perkant namus ir įruošiant virš 5,000 dolerių.

BOSTON

Laisvės Varpo parengimas

Šį sekmadienį, balandžio 1 d., 3 val. po pietų, So. Boston Piliečių Draugijos patalpose įvyks Laisvės Varpo parengimas su programa, skirta Maironio 100 metų gimimo sukakties paminėjimui.

Maironio veiklą ir kūrybą apibūdins rašytojas St. Santvaras. Meninę dalį — deklamavimą atliks: I. Nikolskytė, R. Ausiejus, G. Čepas, B. Vaičiūrgis. Režisuoja — A. Gustai-

• **Sueina 50 metų nuo įsteigimo ALRK Vargonininkų Sąjungos.** Kad šią šventę paminėjus, birželio 3 d. rengiamas viešas koncertas Maria High School salėje. Programą atlieka Chicagos provincijos vargonininkų sąjungos bažnytiniai chorai, — svečiai, ir solistai. Bendram bažn. chorui vadovauti pakviestas muz. dr. L. Šimutis. Sekančią dieną (birželio 4 d.) ruošiamas Vargonininkų Sąjungos seimas.

Jubiliejaus paminėjimui prof. J. Žilevičius ruošia Vargonininkų Sąjungos monografiją.

• **Antano Škėmos Raštų Išleidimo Fondui** įnašus prisuntė Jaunimo Centras Chicagoje vedamas Tėvų Jėzuitų \$50.00. Lietuviškosios organizacijos norinčios prisidėti prie pilnų rašytojo Antano Škėmos raštų išleidimo prašomos savo įnašus siųsti Fondui adresu: Dr. Jonas Valaitis, 5204 Ellington, Western Springs, Ill.

tiene. Akompanuoja — muzikas J. Gaidelis.

Po programos bus šeiminės niškos vaišės.

Laisvės Varpas maloniai kviečia visus atsilankyti.

BALTIMORE

L. T. Sąjungos skyriaus narių susirinkimas įvyko kovo 18 d. po gana ilgos, beveik pusės metų pertraukos.

Perskaityti Vilties D-jos laiškas ir Centro Valdybos raštai. Nutarta skyriaus įnašą Vilties D-jai padidinti. Išnagrinėti raštuose keliamos mintys ir klausimai. Raštas dėl Dirvos tobulinimo, tautinės minties plėtimo ir aptarimo narių tarpe sukėlė pasitenkinimo ir gerų vilčių.

Aptartas L. T. Sąjungos 8 sk. buvusio ilgamečio pirmininko ir aktyvaus daugelio lietuviškų organizacijų veikėjo Vincos Velžio pagerbimas jo 70 metų am-

žiaus proga. Numatomos netik vaišės prie stalų, bet ir trumpa meninė programa, kurią išpildyti kviečiami Baltimorės čia gimę lietuviai solistai ir muzikai.

Valterio Banaičio atsilankymas ir pranešimas tvarkomas kartu su LB apylinkės valdyba. Kiek netinkama lankymuisi paskirta diena kovo 31 d. Ta pačia dieną vakare vietos dramos mėgėjų grupė stato S. Čiurlionienės Pinigelius. Bet, reikia tikėti, 5 val. po pietų baltimoriečiai gausiai atsilankys į V. Banaičio pranešimą Liet. svetainėje. Po pranešimo beliks tik nusiųleisti į didžiąją salę — žiūrėti vaidinimo.

Į L. T. Sąjungos skyriaus ruoštą paskaitą — Ar verta pasilikti lietuvių išeivijoje, klausytojų atsilankė vidutiniai. Buvo ir jaunimo — studentų ir moksleivių. Jų galėjo būti žymiai daugiau. Pasigendama organi-

zuotojo jaunimo — atletininkų, sportininkų, tautinių šokių šokėjų.

LVS Ramovės skyriaus narių metinis susirinkimas įvyko kovo 25 d. Skyriaus dešimtmečio paminėjimo proga ruoštas New Yorko vyrų okteto koncertas davė nežymų nuostolį.

Nutarta, kaip ir praėjusių vasarą rengti tradicinę išvyką, kviečiant artimesnių apylinkių Ramovės skyrius ir šiaip ramovėnų bičiulius, buvusius karius ir kitus. Kariuomenės minėjimą nusistatyta ruošti lapkričio mėnesį.

Perrinkta ta pati valdyba — pirm. M. Šimkus, sekret. Dr. K. Kanauka, išd. J. Kukarskas ir tą pati kontrolės komisija — Dr. St. Tallat-Kelpša ir K. Sidlauskas.

Nutarta nelaime ištikusį narį Merkelį paremti materialiai. St. Merkelis susilaužė koją. Jis yra vienišas, neapsidraudęs. Jo padėtis sunki. Čia pat nariai suaukojo ir valdyba įgaliota baltimoriečių tarpe parinkti aukų.

LB Baltimorės apylinkė turėjo metinį susirinkimą kovo 11 d. Po valdybos pranešimo, iš kurio matėsi našus ir gausus per metus darbas, buvo išrinkta energingas ir pajėgi nauja valdyba. Į ją iš senos valdybos įeina Šilgalis, Renius Pažemėnas, Marcinkevičius, naujai išrinkti — Dr. Butkus, Dr. Genys, ponis Klimienė, Siaurusaitis, Auštra, Erin-gis.

Susirinkime dalyvavo virš pusšimtis narių. Pirmininkavo A. Radžius, sekretoriavo D. Klimienė.

Bendruomenės globoje sėkmingai ir našiai veikia šeštadieninė mokykla. Vedėjas K. Pažemėnas, tautinių šokių skaitlinga grupė — vadovas B. Brazauskas, naujai susiorganizavusi Dramos mėgėjų grupė. Jos steigėjas ir režisiorius akt. Kazlauskas. M. K-a

DETROIT

Bendruomenės apylinkė išsirinko naują valdybą

Išrinktieji pasiskirstė pareigomis: V. Pauža — pirmininkas, V. Mingėla — sekr., St. Slizys — šviet. vad., J. Racevičius — išdo globėjas, A. Šileika — kartotekos ved., V. Ogilvis — parengimų vad.

Kilo sumanymas, ir susirinkimo dalyviai tam pritarė, steigti Detroite antrą apylinkę Dievo Apvaizdos parapijos ribose.

Lietuvių Vyčių 79-ta kuopa, veikianti Dievo Apvaizdos parap. ribose, kreipėsi raštu į apylinkės valdybą, prašant pagalbos įsteigti lietuvių kalbos kursus čia giminių ir kt. vaikams. Prašymą pasirašė Ann M. Valatka.

Tokių kursų steigimui visuotinas susirinkimas pritarė: naujoji valdyba turės susitarti su Vyčių kultūros reikalų pirm. Frank Zager.

Žurnalistų susirinkimas

LŽS Detrito skyr. narių susirinkimas įvyks šv. Antano parapijos mokyklos patalpose, balandžio 1 dieną (sekmadienį), 2 val. p. p. Mg.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

• Dr. P. Vileišis, iš Waterbury, mokėdamas už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

Rašytojas Jurgis Gliada, kalbėjęs kovo 17 d. Los Angeles Kultūros Klubos susirinkime.

L. Briedžio nuotrauka

A. A. ONAI MINALGIENEI

mirus, jos dukrai STASEI ŠMITIENEI ir jos šeimai bei kitiems artimiesiems giminėms gilią užuojautą reiškia

Br. Juknaitienė,
S. A. Račinskai

Valteriui Banaičiui lankantis Detroite, ALT S-gos skyriaus valdyba suruošė pagerbimo vakariene. Nuotraukoje grupė dalyvių. Prieky sėdi iš kairės: S. Vaičiūnienė, E. Stašienė, V. Banaitis, M. Bačiūnienė, p. Šostakienė ir P. Gaižutienė, stovi J. Gaižutis, A. Gilvydis, S. Šimoliūnienė, S. Šimoliūnas, V. Tamošiūnas, J. Bačiūnas, V. Adamkavičius, V. Pauža, V. Vaičiūnas ir J. Šostakas.